

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

ŠTEV. 2.—4.

V LJUBLJANI, 25. APRILA 1912.

LETO IX.

Dr. V. MURNIK:

Pol stoletja češkega Sokolstva.

Petdeset let je preteklo, kar obstoja češko Sokolstvo.

Dne 16. februarja 1862. l. so mu položili temelj: ustanovili so praškega Sokola, prvo češko in sploh slovansko sokolsko društvo.

Ustanovili so ga v onih vznemirjenih časih, ko je na avstrijske narode posijal žarek svobode in obsijal tudi češki narod, da mu je začela kliti nova pomlad po dolgi zimi, ki se je zdela prej, da mu bo večna.

Neznansko hrepenenje je tedaj navdajalo češka srca, hrepenenje po novem življenju, novi moči, novi slavi. Visoko je plamtel ogenj rodoljubne navdušenosti. Češka duša se je hitro v nemala za vse, kar si je nadelo nalogo, služiti narodu in mu graditi boljšo bodočnost.

Nad vse vneto pa je Sokola pozdravil češki narod, nad vse vneto sprejel takoj, ko se je prvič pojavil v javnosti. Saj je bil Sokol po svojem namenu, svoji uredbi, svojem samozavestnem in ponosnem nastopanju, svojih junaških geslih kakor ustvarjen, da vidi narod v njem živ izraz svojih vročih želja in neizmernih hrepenenj,

kakor ustvarjen, da vidi v njem vstajati svojo moč, ki je niso mogla uničiti stoletja zatiranja in teptanja.

Ob tem navdušenju pa je bilo tudi skeptikov, ki so marsikje videli goreti samo slamo, skeptikov,

ki so tudi v sokolovanju videli le nekaj praznega, hipnega, brez bodočnosti.

Ko se je doba opojne vznichenosti umaknila treznejšim časom, se je moralo pokazati, kaj ima resnične pogoje za obstanek.

Premnogo tega, kar so rodili vneti oni časi, je izginilo brez sledu. Sokolstvo je obstalo. Skeptiki, motreč samo vnanjost, ne brigajoč se, kaj krije notranjost, so se grdo varali. Sokolstvo je obstalo, ker je ta notranjost krila resnično in zdravo jedro, obstalo je tudi v hudi dobi splošnega propadanja na Češkem, prestalo jo je zmagovito, ker mu je bila dana trdna in globoka podlaga.

Za to jedro in za to podlago se ima Sokolstvo zahvaliti Jindřichu Fügnerju in Miroslavu Tyršu. Vzajemno se izpopolnjujoč, sta velika ta moža ustvarila veliki pojem sokolstva in ustanovila pogoje, da se uresničuje čimdalje popolneje.

Jindřich Fügner.

Jindřich Fügner. Bratstvo.

Le nekaj nad tri leta je bilo Fügnerju sojeno, delovati v Sokolu. Umrl je že 1865. 1., 15. novembra, ali kratko njegovo starostovanje praškemu Sokolu je velikega in trajnega pomena za češko Sokolstvo.

Njegova zasluga je, da se je praški Sokol takoj početkoma povzpел med prve narodne institucije. Krepko njegovo vodstvo je vzposobilo praškega Sokola, da je vzorno vršil mnogotere narodne naloge, ki mu jih je nalagala ona doba, bodisi naloge na družabnem polju, bodisi naloge, tikajoče se narodnih manifestacij in narodne agitacije, ali pa zadevajoče razne kulturne težnje. Z besedo „Sokol“ se je nerazvezno združila predstava zavednega in naprednega Čeha, posvečujočega vse svoje moči splošni blaginji in napredku naroda.

Zlasti je pazil Fügner na javno pojavljanje praškega Sokola. Njegovemu vplivu je pripisovati, da so bili mnogoštevilni njegovi nastopi vedno možati, ponosni in samozavestni; sijajni, pa brez ničemurnosti in bahavosti. Tako pa so ti nastopi sokolskega moštva, odkrito in ostentativno priznavajočega svoj narodni značaj — v onem času pri mnogih znak neustrašenosti — mogočno vplivali na češki narod, ga budili, utrjali v narodni zavesti in ga navduševali ter privabljali češko mladino pod sokolski prapor.

Toda Fügner je vedel, da se Sokol ne sme baviti samo s temi nalogami, pomembnimi sicer, pa vendar le začasnimi; vedel je, da zlasti javnemu nastopanju Sokolovemu upravičenost daje šele vsakdanje pravo sokolsko delo. In s skrbjo pravega očeta je skrbel, da dobi praški Sokol vse, kar treba gmotnih pripomočkov za to delo. Da mu pomore iz velike zadrege, ki so jo društvu povzročali nedostatni telovadni prostori, mu je ob svojih troških zgradil krasno telovadnico. Praški Sokol še dandanes telovadi v njej. Sijajen spomenik je Fügnerjeve brezprimerne požrtvovalnosti. Zagotovil je tako pravemu sokolskemu delu, telovadbi, miren, neoviran razvoj v praškem Sokolu, tem središču češkega Sokolstva, prevažnem za napredek tudi drugih sokolskih društev, ki so se kmalu po ustanovitvi praškega Sokola začela ustanavljati v drugih krajih.

V Fügnerju so se spajale v idealni popolnosti vse vrline velikega značaja. V sebi je uresničil Fügner pravzor Sokola, v vedni svetli zgled sokolskemu članstvu. Prešinjen velikih novodobnih naprednih gesel, je prenesel na Sokola plemenite

svoje težnje, mereče k najvišjim idealom človeštva.

V prvi vrsti pa je bilo geslo demokratnosti, enakosti, bratstva, ki ga je visoko nad predsodke svoje dobe vzvišeni Fügner zapisal na sokolski prapor.

S tem geslom je Sokola naredil pristopnega vsem narodovim slojem, brez razločka stanu in poklica. Fügner je pripadal takozvanim „boljšim“ krogom. Demokratnost, enakost, bratstvo so bile v njegovih ustih besede velikega poguma in samostojnosti. Same besede bi bile seve brez pomena; ali Fügner ni imel samo poguma besede; imel je večji pogum: pogum dejanja. V tem se kaže plemenitost njegovega značaja, da je sam podal najsijajnejši zgled demokratnosti in bratstva, v tem se kaže veliki njegov duh, da je znal uresničiti vzvišeno to geslo, da je znal vdahnuti v praškega Sokola in po njem v vso sokolsko uredbo pravi demokratični duh, prvi pogoj za to, da se je Sokolstvo razširilo tako mogočno, prvi pogoj tudi za to, da se nekoč udejevši drugo sokolsko geslo, smelo geslo: „Kar Čeh, to Sokol!“

V praškem Sokolu je ustanovil Fügner tako-rekoč visoko šolo pravega bratstva in bil v njej sam najvzornejši učitelj. Iz praškega Sokola je prešlo v druga sokolska društva krepko prizadevanje, uresničevati to bratstvo, vzgajati k temu bratstvu, ki naj objame vsakega novega člana takoj ob vstopu v društvo ter začne na njem javljati svoj zlahtni vpliv, nikomur ne popolnoma ubranljiv, če ima količkaj plemenitega jedra v sebi — to bratstvo, ki vidi v uspehu brata svoj uspeh in v uspehu svojem uspeh brata; lajša samozatajevanje in disciplino, dva izmed glavnih virov velikih uspehov, pa ji tako vzmožuje; sladi delo, podvaja moči, veže tisoče k skupnemu složnemu delu ter spaja delo posameznikov v eno samo veliko delo čudovitega uspeha; dopušča vodstvo mnogih, pa iz vodstva mnogih stvarja eno samo, enotno, krepko vodstvo — to bratstvo, ki ohranja češko Sokolstvo v sebi edino in složno, utrjujoč ga vedno in vedno iznova v nepremagljivo trdnjavo.

Miroslav Tyrš; sokolska ideja.

Tako je Fügner ustvaril plemenito ovzdušje, kjer je Tyrš, mož enake plemenitosti in enako demokrat najčistejšega kova, mislil in domislil visoko misel sokolsko, hitro umevan in hkratu pospeševan v snovanju te misli po Fügnerju, sorodnem mu po duhu in težnjah. Sokolska misel, kakor je polagoma dozorela v Tyršu, je dala sokolskemu

bratstvu najvišjo posvetitev; praktično delo, kakor ga je Tyrš uvedel za udejstvovanje te misli, daje bratstvu vedno krepke realne hrane, da se more razcvitati v zmerom lepše cvetove in nositi zmerom lepše sadove.

Veliki duh Tyršev je dal Sokolstvu nad vse velik namen, mu dal nalogo, ki je vzvišena nad vse druge, pa obenem njena vršitev polaga temelje, neogibno potrebne, da se morejo popolno vršiti vse druge narodne naloge ter doseči splošni cilj naroda: dospeti „tako daleč, da se ni treba varovati in bati primere z vso tujino“. Pokazal je Sokolstvu cilj, ki ni dosti, da za njim spe eno pokolenje, ampak treba, da za njim speva vsaka generacija: cilj, ki se, dosežen v eni generaciji, za prihodnjo generacijo kakor sam po sebi zopet pomakne naprej. Saj gre za udovršitev telesnih, нравstvenih in duševnih moči vsakega posameznika in tako vsega naroda do najvišje mogoče mere, potemtakem za cilj, vsaki generaciji nov, v tem zmyslu nov, da ga mora vsaka dosegati iznova, s svojim delom. Tako pa sokolskemu delu nikdar ne more biti konca. Tako se sokolska ideja nikdar ne more preživeti, dokler bo človeško telo, ta nositelj in orodje duha, iz krvi in mesa.

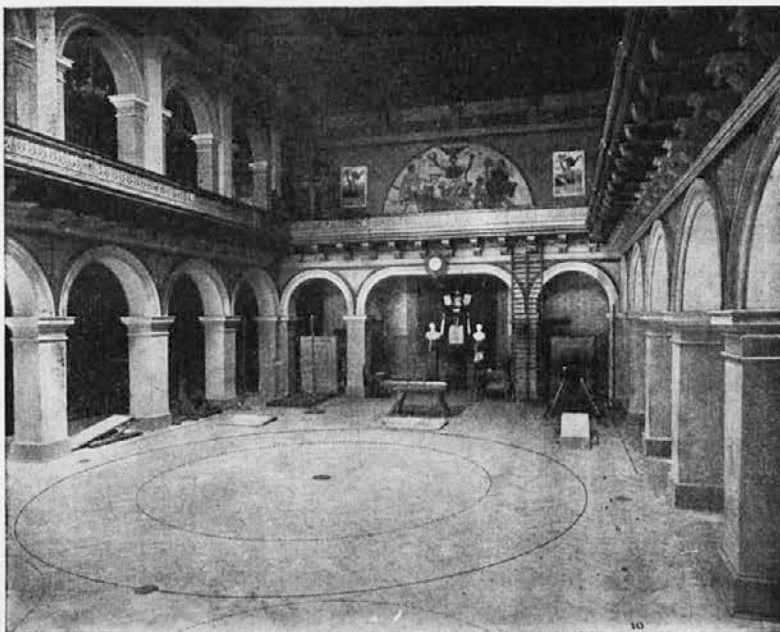
More se pač pozabiti, kakor so pozabili stari Grki sčasoma svojo narodnovzgojno idejo, ki jih je toliko časa delala velike in slavne, majhen ta narod, ki pa je hitro začel propadati, bržko je nehaval ravnati in delati po njej. V to starodavno misel, kako prav vzgajati narod, da more postati in ostati velik in slaven, svoboden in srečen, se je genialni Tyrš zamislil globoče, nego v kateremkoli narodu novega časa kdo drug, ki mu je oči bleščil mogočni zgled stare Helade. Zamislil se je vanjo do najglobljega dna in rodila se je v njegovem duhu plemenita njena hčerka: misel sokolska, moderna, slovanska narodnovzgojna misel.

To misel je razložil in znanstveno utemeljil v fundamentalnem svojem spisu „Naša naloga, smer in cilj“ *) — evangeliju češkemu in vsemu slovanskemu Sokolstvu.

Tyršev telovadni sestav in vadbena metoda.

Tyrš Sokolstvu ni samo pokazal naloge, smeri in cilja, temveč mu na genialen način ustrojil tudi sredstvo, ki mu je z njim vršiti svojo nalogo, mu telesne vaje, ki mu imajo biti vsakdanje delo, uredil v sestav, nov, izviren, sokolski vadbeni sestav. Vsi tedanji tuji vadbeni sestavi so mu bili nedostatni, kakor glede na zahteve znanosti, tako glede praktičnosti, kakor glede logičnih zahtev, tako glede prilagodnosti k učni metodi.

Ustrezaje vsem zahtevam znanosti, pregleden, lahko umeven in hitro zapomnjen, se da Tyršev vadbeni sestav porabljal popolno za vzgojo v zmyslu sokolske ideje.

Telovadnica praškega Sokola.

Ž njim moremo doseči vse one telesne vrline, ki so jih stari Grki dosegali s svojo telovadbo: moč in okretnost v idalnem skladju ter lepoto telesa. Prožet od duha lepote, izločuje Tyršev sestav vse, kar bi se protivilo estetičnim zahtevam, pa omogočuje kar najpopolnejše izčrpanje telovadne tvarine in vsled tega kar najbolj vsestransko vadbo, ta pogoj lepemu, somernemu razvoju telesa.

Ob tem sestavu pa je ravnatoko mogoče vzgajati neposredno ali posredno vse нравstvene vrline, obsežene v pojmu: pravi Sokol. Iz telovadnega gradiva, ki ga je dotlej razvila moderna doba, je Tyrš — izključivši vse nelepo — sprejel

*) Slovenski prevod glej v „Slovenskem Sokolu“ leta 1904., v števil. 2., 3. in 4.

v svoj sestav vse, kar vzgaja ali samo po sebi ali more podpirati vzgojo teh vrlin.

Tu so n. pr. vaje na orodju. Kakšna prilika tu za vzgojo ne samo moči in okretnosti, temveč tudi za prigojitev važnih nrvnih lastnosti, kakor so to zaupanje v samega sebe, vztrajnost in neumornost, odločnost in energija, preudarnost in pazljivost, hladnokrvnost in prisotnost duha, pogum in neustrašenost. Obsegajoč najlažje vaje pa težje, težke in najtežje tja do najvišjih vrhuncev težavnosti, dajejo vaje na orodju vadiva mladim še rastočim telesom, da, tudi ženstvu, pa široko polje najraznovrstnejšemu urjenju že doraščajočih in doraslih teles. Tu se morejo izživeti telovadni talenti, nahajajoč vedno nove in nove hrane svojemu nagonu, gibati se kar najizdatneje. Tu se vzgajajo krepke individualnosti, tu je torišče največji tekmovalnosti, tu prilika, dati častihlepnosti pravo, koristno smer.

Ali že imaš tu vaje, ki najkrepkejše volje, zbudjene in skrajnje okrepljene pri telovadbi na orodju, postavljajo v službo skupnosti, jih uče brzdati se in podrejati skupni volji. Redovne vaje, izvedne samo ob sodelovanju več telovadcev, in proste vaje, izvršne sicer tudi posameznikom, pa posebno primerne za skupno, skladno vadbo — te skupne vaje delajo tu čuda. Kdor je videl kdaj sokolski nastop k prostim vajam v gmoti ter izvedbo prostih vaj v gmoti, se je lahko preveril o tem. Delati je videl tisoče mož, ali zdelo se mu je, kakor da dela eno samo veliko telo, en sam velik duh. Kakšna to vzgoja k zmyslu za skupnost, k slogi, k delu ne za svoj, temveč za skupni veliki uspeh, nedosežen posamezniku! Kako uspešna to vaja v potlačevanju egoističnih nagonov, kakšna to vadba samozatajevanja in discipline, kakšna šola enakosti in bratstva, ki ne dela razločka kakor ne med sloji in stanovi, katerim pripadajo ti tisoči, tako tudi ne med nadarjenimi in nenadarjenimi, bolj zmožnimi in manj zmožnimi, ampak upošteva, spoštuje in ljubi vsakogar, kdor se je, četudi manj zmožen, pa tem marljiveje pripravljaj za skupno delo.

Od strok Tyrševega vadbenega sestava naj tu navedem še borilne vaje. Tyrš sam jih je posebno ljubil ter jim v sestavu odkazal častno mesto radi vsestranskega učinka na telo, radi posebno intenzivnega duševnega delovanja, potrebnega pri njih, radi velikega njih vpliva na razvoj obrambne zmožnosti, moških vrlin, krepkega značaja.

Vse vadivo je Tyrš splošno razdelil na stroke, te na razrede in panoge. Izvirnost in genialnost

njegovega vadbenega sestava pa se kaže prav šele v podrobni razdelitvi.¹⁾ Ta naloga je bila nerazmerno težja nego splošna razdelitev. Pravilno jo izvesti, se pred njim ni posrečilo nikomur. Ne gre tu več za vnanje okolnosti, temveč za bistvo vaj. Kako bister pogled je moral imeti in kako popolno obvladati vso vadbeno tvarino, da je iz nešteti vaj mogel izluščiti pravo, golo njih bistvo! Najsijajneje se kaže znamenitost njegove podrobne razdelitve pri velikanski množini vaj na orodju. Luščič nebistveno od bistvenega, je naposled pri vseh vajah na orodju, brez razlike orodja, našel samo dvanajst različnih „bistev“. Hitro jih pregledaš in naglo si zapomniš teh 12 glavnih vrst. Ž njimi je Tyrš vso vadbeno tvarino na orodju reducirjal na 12 takorekoč abstraktnih vaj. Da dobimo konkretne vaje, jim je treba pridejati pri luščenju odpadle nebistvene pridanke. Te nebistvene pridanke je Tyrš zopet pregledno in lahko zapomnljivo razporedil po večji ali manjši značilnosti v podrejene vrste in načine. Pravilna sestava vrst in načinov podaja jasno in pregledno sliko cele panoge; vaditelj more hipoma pregledati ves njen obseg in lahko mu je izcrpavanje vadiva. Oblačujoč takorekoč „bistva“ v raznovrstno to „obleko“ najprej podrejenih vrst in tako oblečene naposled v „obleko“ načinov, dobi praktično vadivo. To vadivo se vzmoži ogromno, če kombiniramo tako dobljene vaje iste glavne vrste ali vaje različnih glavnih vrst. Tu pa se pokaže vsa izvršnost, neovržna pravilnost in utemeljenost Tyrševega vadbenega sestava. Ker je načelo izključnosti pri podrobni razdelitvi izvedeno docela točno, tako, da se to, kar pripada eni glavni vrsti, ne ponavlja v nobeni drugi docela enako ali samo z nebistvenimi premembami, je skladanje izvedljivo po matematičnih pravilih, po kombinacijski in permutacijski teoriji ter vsled tega ni prepuščeno naključju. Tudi v tem pogledu je torej mogoče izcprati vadbeno tvarino. Tyrš podaja za tako skladanje podrobno navodilo glede na prakso. Tako sestav duhovitega Tyrša omogočuje in znamenito lajša izcpravanje vadbene tvarine ter navaja prakso k vsestranosti.

Kakor sestav je tudi Tyršovo telovadno nazivoslavlje izvirno in izrednoznamenito delo. Po svoji stvarnosti in jedrnatosti kratkosti nadkriljuje vse tuje terminologije.

Svoj telovadni sestav je izdal Tyrš v delu „Základové tělocviku“ (Temelji telovadbe), ki je izhajalo v zvezkih I. 1868. do 1872., utemeljil pa

¹⁾ Natančnejšo razlago Tyrševega vadbenega sestava glej v „Slov. Sokolu“ iz l. 1904. šte. 1. in 2. in iz l. 1905. šte. 2., 3. in 4.

v spisu „O tělocvičné soustavě Sokolské. Úvahy všeobecné“ (O sokolskem telovadnem sestavu. Splošna razprava.) I. 1871. v I. letniku „Sokola“.

Koncema te splošne razprave o sokolskem telovadnem sestavu določa Tyrš tudi zahteve, ki treba, da jim ustreza vadbeni metoda. Ta določila izvajajo v podrobnem razna praktična navodila, objavljena v „Sokolu“. Pohajajo deloma od Tyrša samega ali pa jih sestavljajo po njegovem navodu vaditelji praškega Sokola. Vzori vadbenih večerov kažejo, kako učiti in voditi telovadbo v posameznih telovadnih urah. Zbirke vaj, urejene po težavnosti v razne stopnje, lajšajo izbiro vaj glede na različno krepkost in spretnost telovadcev. Navodila za sestavo vadbenih načrtov uče, kako urediti take načrte, da se vadbeni tvarina res izčrpa ter tako popolno uporablja in uveljavlja vadbeni sestav na telovadišču ter dosega vsestranski učinek na telo in vsestranski telovadni napredek. V ta namen po Tyršu v vadbenem načrtu ni določiti samo panog, ampak tudi vadbene vrste; ponavljajo naj se v njem bolj ali manj pogosto, kakršna je njih važnost in množina vadiva, obsežena v njih.

Kako tudi npravno korist tako vojene vsestranske telovadbe izčrpati popolnoma, kako naj bodo telovadne ure npravna šola, važna za vse življenje, kako v krepkih telesih vzgajati tudi krepke značaje; kako ravnati, da se vse, kar se dela, izvrši ne samo dobro, ampak tudi lepo; kako sploh voditi društvo v pravem sokolskem duhu: o tem razpravljajo ter k pravemu navajajo, izpodbujajo, navdušujejo daljši in krajši članki Tyrševi. Ponovno poudarja v njih Tyrš, da ima le vsakdanje, neumorno, resno in razumno delo resnično vrednost, vedno iznova pa tudi

opozarja na končni cilj vsega prizadevanja, na povzdigo in blaginjo, čast in srečo naroda, ki mu naj Sokolstvo v to vzgoji „na tisoče mladeničev, zmognih idealne vneme, vrle može in trdne značaje, zveste sebi, zveste vsaki stvari, kateri bi se posvetili v prosep celote, zmogni samozatajevanja, ki ga zahteva vsak višji cilj“.

Tyrš pri praktičnem delu.

Tyrš ni bil samo znamenit teoretik, ampak tudi velik praktik, velik mož dejanja. In pričel je z dejanjem prej, nego je objavil teorijo. Pričel je najprej s prakso in jo intenzivno nadaljeval tudi, ko je že priobčil teorijo.

Ni moči dvomiti, da so veliki pomen te prakse umevali početkoma le prav redki možje in še ti — izvzemši Tyršu kongenialnega Fügnerja — morda komaj bolj, nego le površno. Ni mogoče dvomiti, da tudi potlej, ko je Tyrš obrazložil v „Sokolu“ sokolsko misel, Sokoli njegove dobe z malimi izjemami niso došli do globljega njenega umevanja. Tyršev duh je bil pač visoko nad svojim časom. V vsem njenem obsegu, v vsej njeni globokosti in dalekosežnosti so Tyrševu misel začeli umevati šele v naši dobi. Toda tudi za to poznejše

Dr. Miroslav Tyrš.

dobro umevanje in zavedno izvrševanje sokolske misli je Tyrš pripravil tla s tem, da je v svojem času praktično uvedel, organiziral in vodil delo po pravih sokolskih načelih, četudi so njegovi sodobniki vršili to delo, vobče le nekako čuteč velikost sokolskega poslanstva. Sejal je seme, ki je vzklilo šele pozneje. Pripravil je torišče, uredil delo in k njemu pritegnil mladino tudi še otroških let. Iz nje zlasti so vzrasli Sokoli, ki so, baveč se od najmlajših let s sokolskim delom in posvečujoč se mu čim dalje tem

intenzivneje, žrtvujoč se sčasoma vse Sokolstvu, začeli šele prav umevati sokolstvo in ga izvrševati docela zavedno in vedno popolneje.

Posebno v prvi dobi češkega Sokolstva, ki jo štejejo tja do l. 1873., je bilo prav malo razpoloženja na Češkem, zanimati se za pravo bistvo sokolske stvari. Še dokaj let po Fügnerjevi smrti je bilo Sokolstvu prevzemati neštete vnanje naloge, ki bi bile lahko sokolsko ladjo spravile iz prave smeri, da ni bilo pri krmilu energične roke Tyrševe.

V teh časih vstajenja češkega naroda, ko se je na vseh koncih in krajih češke domovine zažigal rodoljubni ogenj; ko so brezštevne slavnosti, manifestacije, tabori, izleti zbudili češki narod, vlivali vanj vero v samega sebe, vztrajali v njem up na boljšo prihodnost; v teh časih, ko je Sokolstvo pri vseh takih in podobnih prireditvah stalo v ospredju, prirejalo jih samo ali pa bilo s svojim sodelovanjem močna jim podpora; ko je bil Tyrš sam nad druge delaven za te prireditve in ob njih — je znal Tyrš vendar vzdržati zanimanje za vsakdanje, notranje, trezno, nekazano delo: iz javnosti, polne nemira, polne mrzličavega gibanja, je vedno zopet vodil zveste svoje telovadce v telovadnico, da vrši tu ž njimi vsakdanje delo, mu utrja podlago, mu boljša in dovršuje organizacijo, mu kaže in vzdržuje pravo smer. Njegov bistri duh, njegova brezprimerna energija, njegovo nad vse požrtvovalno delo, njegov sijajni zgled, njegova mogočno vplivajoča osebnost, njegova izredna sugestivna moč je iz praškega Sokola naredila vztrajno delujoče, v pravem sokolskem zmislu v vsem delovanju vzorno urejeno društvo.

Že takoj početkoma pa je mislil Tyrš tudi na druga sokolska društva, narasla kmalu na lepo število. Že 1863. l. se prizadeva ustvariti zvezo med njimi, z glavno nalogo, enotno urediti notranjo upravo in zlasti tehnično vodstvo. Z lepim uspehom priredi to leto v Pragi dobro obiskani učni tečaj za vaditelje drugih sokolskih društev. Ti tečaji bi se bili morali ponavljati vsako leto. Toda policija je posegla vmes in bilo je po zvezi. Tudi poznejše intenzivne Tyrševe poizkuse, ustanoviti zvezo sokolskih društev, je preprečila vladna prepoved. Zato pa so po Tyršu vzgojeni vaditelji praškega Sokola v počitnicah tehnično vodili razna sokolska društva po deželi ter prenašali vanje duh, ki je vladal v telovadnici praškega Sokola. Ta in oni se je pozneje tudi stalno naselil zunaj Prage in izkušal svojemu mojstru slediti v požrtvovalnem delu za Sokolstvo.

Propadanje Sokolstva; Tyrš, njegov rešitelj.

Tyrš in njegovi neposredni in posredni učenci so tako utrdili sokolsko stvar v raznoterih društvih.

Temu jedru med sokolskimi društvi se ima Sokolstvo zahvaliti, da ni poginilo v grozoviti narodni, politični in finančni katastrofi, ki je l. 1874. zgrabila češki narod in ga tlačila nekaj let. Temu jedru gre hvala, da se Sokolstvo ni preživelo, da ni bilo brez naloge, brez obstojne pravice, ko so nehali oni vnanji pogoji za velekrasno javno njegovo pojavljanje, ki ga je v prvih časih, ko so češka srca plamtela v visokem plamenu mlade narodne navdušenosti, obžarjalo z nekako romantičnostjo, mu dajalo nekak junaški značaj.

Ni dvoma, da je to nastopanje Sokola takrat bilo izredno prospešno probuditvi češkega naroda ter zapustilo tudi trajne sledove. Češko Sokolstvo je po pravici ponosno na tedanje svoje javno delovanje. Toda kolikor je bilo tudi važno in potrebno tedaj, brez pravega notranjega dela bi bilo Sokolstva v kratkem konec. Saj se večno ne more vršiti probujanje naroda, saj sami izleti, tabori, slavnosti in podobne prireditve naroda ne morejo trajno vzdržati v neomahljivi narodni zavesti, v krepki veri vase, kaj še dvigati njegovo moč. Po navdušenih prvih časih bi bila že sama po sebi prišla reakcija, ne več zadovoljna z vnanjim sijajem in bleskom, z navdušenimi besedami, z ognjevito proglašanimi gesli, temveč zahtevajoča smotreno in krepko vsakdanje delo.

Tyrš je pokazal Sokolstvu tako delo pa poskrbel, da so v jedru Sokolstva takoj izpočetka pričeli s tem delom. Rešil je tako Sokolstvo pred poginom v reakciji, ki so jo hud pritisk vladnega sistema, finančne stiske, češki domači spori ojačili naravnost v katastrofo.

Naenkrat se je premenilo ovzdušje, kjer je doslej tako cvetelo češko Sokolstvo. Nastala je splošna omlahlelost v češkem narodu, varanem v svojih nadah in pričakovanjih, videčem, da ni onih uspehov, ki mu jih je obetala doba njegove probuditve. Sokolstvo je bilo na čelu dosedanjega živahnega javnega gibanja in javno silno izpostavljeno. Sedaj je trpelo strašno. Od kakih 130 društev jih je v kratkem izginilo kar nad polovico. Razpuščala jih je vlada, ugonabljala gospodarska kriza, uspavala v smrt splošna mlačnost, uničevali so jih domači spori, politični in osebni. Med vsemi pa so najhitreje izginila ona, ki so vse sokolsko delo videla v tem, da nastopajo v rdeči

srajci, telovadba pa jim je bila stvar, ki se lahko goji ali pa, brez škode, tudi ne. Ko je sedaj prepoved za prepovedjo onemogočala javne nastope, slavnosti, izprevede, so bila ta društva naenkrat brez dela in naloge, namena in pomena. Nekatera so se razšla kar sama, druga se premenila v gasilna društva.

Sokolstvo zopet raste; I. vsesokolski zlet.

Med društvi, kar jih je ostalo, je bilo ono krepko jedro, ki so se naučila delati po zgledu

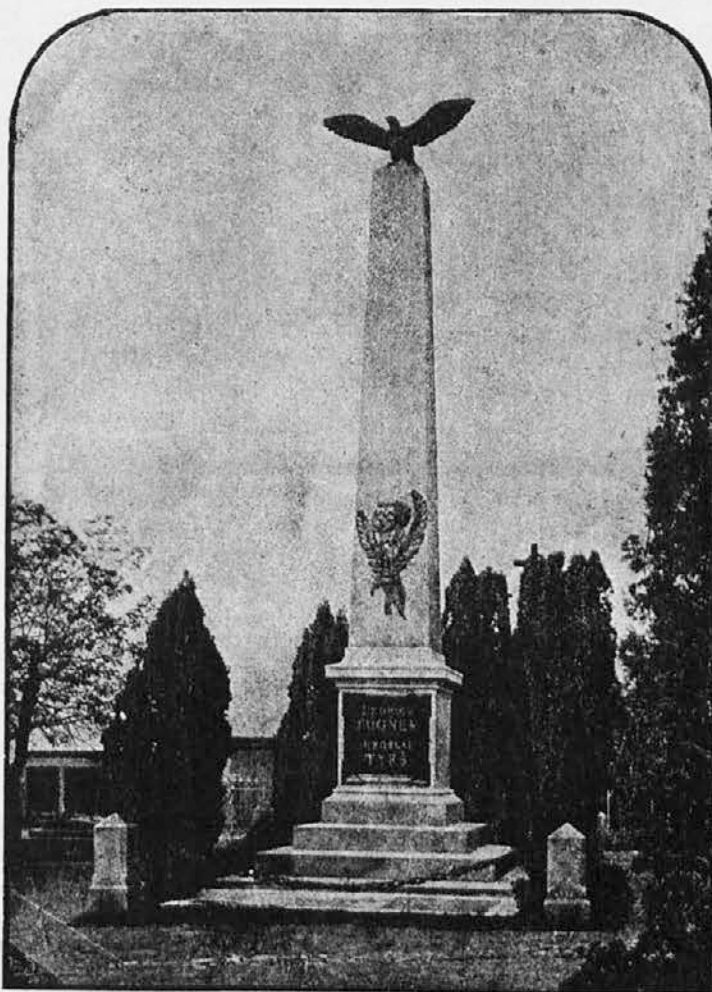
praškega Sokola složno in bratsko pravo sokolsko delo. Sedaj, ko je javno delovanje onemogočeno, se ta društva začno tem intenzivneje baviti s tem notranjim delom. Po strahoviti izkušnji jamejo polagoma tudi druga zbirati svoje moči. Tyrš jih kliče in izpodbujajo, vnema k delu tudi tam, kjer je ostalo samo neznatno krdelce članov. Pozivlja ga, naj se ne vda za nobenih okolišnic ter vztraja kot za rodek boljši in vselej budočnosti.

Českemu narodu začno medtem vstajati zopet boljši časi. Vnanje razmere prihajajo ugodnejše. Stara sokolska društva, ki so prestala najkroče čase, se jamejo tem bolje razvijati sedaj, k novemu življenju se zbujejo propadla, ustanavljajo se nova društva. Tyrš dela s podvojeno energijo, kaže in ocenja iznova pomen telesnih vaj za narod, podžiga društva k še krepkejšemu delu, pa se sam

trudi intenzivno, da delu čim bolj utrdi podlago, ga uredi in izpopolni kar najbolje.

Po napornem delu, njegovem in svojem, je češko Sokolstvo godno, da ga praški Sokol na Tyršev predlog skliče na prvi vsesokolski zlet.

Ta zlet se vrši 1882. l. v Pragi. Udeleži se ga 76 sokolskih društev s 1600 udeležniki v kroju. Pri prostih vajah nastopi 720 telovadcev. Snidejo se na njem prvokrat tudi sokolski zastopniki iz drugih slovanskih narodov.

Fügenerjev in Tyršev spomenik na olšanskem pokopališču.

Zlet zbudi neopisno navdušenost. Veliki telovadnji javni nastop, zlasti skupne vaje 720 telovadcev, pokažejo pravo sokolsko stvar, njeno kratoso in veličino, ter preverijo marsikaterega skeptika, utrde marsikaterega omahljivca, vzprožijo že delavne k še večji delavnosti. Velikanski uspeh, trajni uspeh daje zletu zgodovinski pomen. Sokolstvo odslej nepričakovano krepko raste, se širi, pogloblja ter ne propada nikdar več.

Dve leti po zletu pa zapusti za večno sokolske vrste Tyrš, genialni ta vodnik Sokolstva, njegov ustanovitelj, njegov rešitelj v težkih časih, veliki ta duh, ki je dal Sokolstvu tako

visok cilj pa ga z neumornim trudom usposobil, delati za njega dosego ter preprečil tako, da Sokolstvo ni izginilo kakor svetel meteor, ki mahoma vzplamti v sijajnem blesku pred začudenimi očmi pa se že razprši brez sledu. (Konec prih.).

Iz statistike Slovenske sokolske zveze za l. 1911.

Sestavil —c.

(Konec.)

Telovadnice.

Za telovadne prostore služijo slovenskemu Sokolstvu ponajveč večje sobe v privatnih hišah, ponekod se morajo telovadci zadovoljiti z gostilniško dvorano; le malo društev ima primerne telovadnice, lastne, ali pa v najemu. Do konca leta 1911 so telovadila nekatera društva tudi v šolskih telovadnicah. Toda s 1. decembrom l. 1911 jim je deželna šolska oblast prepovedala nadaljnjo uporabo šolskih telovadnic; to je bil društvom hud udarec.

Približno primerno telovadnico, obsegajočo 100 m² in visoko 5 m, ima samo 36 društev (33·3%); 49 društev in odsekov (45·25%) razpolaga s 60 m² obsežnim in 4·5 m, visokim telovadnim prostorom; 34 društev ima manjše telovadne prostore; 3 društva telovadijo poleti na prostem, pozimi pa, kjer dobe prostor; 2 društvi sta brez telovadnega prostora; 20 društev in odsekov ni podalo naprošenih podatkov.

Mnogoteri društva so si ustanovila stavbne odseke in posebna društva, ki jim je poverjena naloga, zbirati prispevke za zgradbo lastnega krova.

Letno telovadišče ima 5 društev.

Svoj „Sokolski dom“ so si zgradila že društva v: Celju, Domžalah, Ilirski Bistrici, Litiji, v Šmartnem pri Litiji, v Prvačini, Zagorju, Trziču in Žireh.

Zletji in telovadni nastopi.

Zletna doba je bila lani dokaj živahna, telovadni nastopi pa so pokazali marljivo ali pa tudi malomarno delo v posameznih društvih.

Zvezne prireditve: udeležba na mednarodni tekmi v Turinu in udeležba na II. hrvaškem vsesokolskem zletu.

Župne prireditve: 8 župnih zletov.

Društva so priredila: 109 pešizletov in zletov z javnimi nastopi in 37 domačih nastopov.

Sokolska književnost.

A.) Casopisi:	Število natiska.	Razpošlje se izvodov.
Slovenski Sokol	1000	652
Sokolski vestnik S. Ž. L. I.	1300	1100
Prapor, vestnik Gš. S. Ž.	2000	1590
Vestnik I. S. Ž.	1000	800
Vestnik G. S. Ž.	600	570
Naša bodočnost (list za naraščaj)	650	485

Slovenski Sokol, Vestnik Gorenjske sokolske župe in Naša bodočnost imajo primeroma nizko letno naročnino; v razvoju jih ponajveč zadržuje neredno plačevanje naročnine po društvih in posameznikih. Sokolske župe: Ljubljana I., Goriška in Idrijska pošiljajo članom svojih župnih društev svoj vestnik brezplačno, sicer stane na leto 1 K.

Na vse slovenske sokolske liste je naročeno 41 društev in odsekov (37·97%), slovenske in slovanske liste naroča 19 društev (17·6%), samo 1 list ima 38 društev in odsekov (35·97%), brez strokovnega lista je 10 društev in odsekov (9·27%). Toda tudi poslednje navedenih 10 društev ne sme biti v bodoče brez sokolskega glasila. Vsako sokolsko društvo mora biti naročeno vsaj na zvezno glasilo „Slovenski Sokol“ in na župni vestnik, ako ga izdaja župa, h kateri pripada društvo. Društva z naraščajem ne smejo pogrešati naraščajevega glasnika „Naša bodočnost“; vsa večja in premožnejša društva naj pa naroče poleg navedenih listov še češki „Sokol“ in češki „Sokolski vestnik“, ako hočejo pazljivo zasledovati slovansko sokolsko gibanje.

B.) Raznovrstne sokolske publikacije:

Ljubljanski Sokol je izdal:

	Število natiska.	Število razpo- slanih izvodov.
Redovne vaje	3000	425
Sokolska vzgoja.	3000	420
Dr. Miroslav Tyrš.	3000	845

Sokol Ljubljana I. je izdal:

Sokolski Evangelij I.	3000	800
Sokolski Evangelij II.	3000	700

Mariborski Sokol je izdal:

Telovadne igre I.	2000	630
Kratka zgod. slov. naroda.	1000	1000
Ribičev Jurka }berilo za	1200	180
Šaljivec iz Podravja }naraščaj	2000	1530

Kranjski Sokol je izdal:

Slov. sokolski koledar 1912	1400	1355
-----------------------------	------	------

Cene navedenim knjižicam so nizke, kljub temu nam pa kaže podani pregled, da so se zanimali bratje Sokoli premalo zanje. Mariborski Sokol je razdelil mnogo svojih knjižic naraščaju in pa Slovincem na jezikovni meji.

Sploh je bilo zanimanje za sokolski tisk lani živahnejše kot sicer, vendar še daleč ne tako, kakor bi ga zaslužil in kakor bi bilo v prid sokolskemu gibanju. Zatorej:

Bratje Sokoli, širite sokolski tisk!

Izobraževalno delo.

Strokovni vaditeljski tečaj sta priredili 2 župi (Celjska in Ljubljana I.) in 1 društvo (Maribor z okolico.)

Posamezna društva so prirejala predavanja in raznovrstne poučne in zabavne priredbe, ki so imele izobraževalen in družaben pomen.

jubileju: „Bratje, 100.000 nas je v 1000 društvih.“ Kako mogočno doni ta klic uspešnega dela! Bratje slovenski Sokoli, v izpodbudo vam bodi, podžigaj vas k podvojenemu delu. Prihodnje leto praznuje svoj petdesetletni jubilej slovensko Sokolstvo. Potrudite se in delujte na to, da bomo takrat lahko zaklicali: „Bratje, 10.000 nas je . . .“ VI. češki vsesokolski zlet, petdeset-

Svoboda A. Dr. T. Černý, Netšl V. Žižka G. Černý V. Otto J. Kadeřávek. Riegl B.
Bátor Peter. Mornštein B. Uggé E. Fügner J.

Upravni odbor praškega Sokola l. 1863.

Svojo knjižnico je imelo lani 25 društev; v knjižnicah je bilo 5751 knjig strokovne in leposlovne vsebine. Članom drugih društev so bile na razpolago privatne in javne knjižnice.

Tako se v številkah kaže naše delovanje. Letos in drugo leto nas pa čakajo važne prireditve. Češko Sokolstvo slavi letos svojo petdesetletnico. Po petdesetletnem trudapolnem in resnem pa plodonosnem delovanju kliče samozavestno ob-

letnica slovenskega Sokolstva, III. slovenski vse-slovenski zlet je pred vrati! Zatorej proč vse nedostatke, proč brezbriznost in površnost, proč nedelavnost! Z vsemi močmi in z neomahljivo vztrajnostjo delujmo složno v bratski ljubezni na sokolskem torišču, uvažujoč Tyrševe besede, da „samo delavnost, vsakdanja in pravilna delavnost, delavnost razumna in izdatna, ima resnično ceno!“

Navodila za tekme na vsesokolskem zletu v Pragi l. 1912.

Vsled sklepa vaditeljskega zbora Zveze slovanskega Sokolstva z dne 21. decembra 1911 so razpisane za češki VI. vsesokolski zlet in za I. zlet Zveze slovanskega Sokolstva l. 1912 v smislu tekmovalnega reda tele tekme:

A. Tekme vrst in posameznikov v vrstah:

na drogu, bradlji, konju na šir, krogih, v skoku v višino, v skupnih vajah in v metanju krogle.

B. Tekme posameznikov za prvenstvo Z. S. S.: na drogu, bradlji, konju na šir, krogih, konju vzdolž brez ročajeve, v skoku v višino, v daljino, ob palici v višino, v plezanju, v teku, v prostih vajah, v vzpiranju bremen in v metanju krogle.

C. Proste tekme posameznikov:

v skoku v višino, v daljino, v teku, v vzpiranju bremen, v metanju krogle in v prostih vajah.

D. Posebne tekme:

I. posameznikov:

v teku 100 y., 300 m in 500 m; v vzpiranju bremen, v metanju kocke, krogle, diska, kopja; v skoku v višino v daljino, z zaletom in z mesta, z deske in brez deske, ob palici v višino; v triskoku, v borilnem metanju, plezanju, v plavanju in v mečevanju.

II. vrst:

v pretezanju vrvi.

Tekme se vrše dne 29. in 30. junija in 1. julija 1912.

Pod A, B, C navedene tekme je smatrati vsako za celoto, tako da mora, kdor se je prijavil k tem tekmam, tekmovali v vseh strokah ene celote, ki bodo v smislu „posebnih določb“ izbrane zanjo.

Tekme, navedene pod D, so posamezne tekme, tako da se je možno prijaviti tudi k eni sami izmed njih.

Udeležitev v enem izmed teh tekmovalnih oddelkov ne izključuje možnosti, udeležiti se tudi drugih oddelkov.

Vse ostale tekme so pristopne kakor članom društev, združenih v Z. S. S. in čeških inozemskih društev, tako tudi povabljenim gostom na ta način, da tekmujejo vsi skupno.

V eni teh tekem doseženi uspeh velja samo zanjo.

Tekmovati ne morejo člani tehničnega odseka Č. O. S.

A. Tekme vrst in posameznikov v vrstah.

Te tekme se dele na:

- I. Tekme vrst in posameznikov v nižjem oddelku
- II. tekme vrst in posameznikov v višjem oddelku.

Tekma se vrši, če se prijavijo vsaj 10 vrst enakega oddelka.

1. Ta tekma obstoji v obeh oddelkih:

- a) iz ene obvezne (določene) vaje na bradlji, konju na šir z ročajema in na krogih, ki jih je za to določil vaditeljski zbor Č. O. S. in odobril tehnični odsek Z. S. S.
- b) iz poljubne vaje na drogu;
- c) iz sestave prostih vaj in iz nastopa k njej;
- d) iz skoka v višino;
- e) iz metanja kroglice.

2. O pripustnosti k tem tekmam odloča izkušnja, izvršena po župah, tako da bodo k pravi tekmi pripuščene le one vrste, oziroma posamezniki, ki so dosegli pri tej izkušnji vsaj 60 odstotkov vseh dosežnih točk.

Te izkušnje morajo biti dovršene najpozneje konec maja 1912.

Sicer je vrstam na voljo, ali hočejo tekmovali v višjem ali v nižjem oddelku; tekmovali pa morejo le v enem izmed teh oddelkov.

Tekmovalci, ki so se prijavili k tekmi za prvenstvo, so obvezani tekmovali v višjem oddelku in so izključeni od tekme v nižjem oddelku.

3. Tekmovalne vrste morajo biti sestavljene iz 6 članov (vštevši vodnika) enega društva. Ti tekmovalci, kakor tudi vsi tekmovalci sploh, so morali biti najmanj 3 mesece neposredno pred tekmo člani tega društva in morajo v tem društvu in pri prostih vajah na zletu v resnici tudi telovaditi. Te dolžnosti (telovaditi v društvu vsaj tri mesece pred zletom) so oproščeni učitelji telovadbe, ki delujejo v inozemstvu.

Iz članov v isto župo združenih društev, katera vsako zase ne bi mogla postaviti samostojne vrste, se lahko sestavi „župna vrsta“, ki mora biti tako tudi vedno zaznamovana.

Vsaka župa je dolžna postaviti vsaj eno nižjo vrsto zgoraj navedene izurjenosti, naj si bo že ta vrsta sestavljena iz članov enega društva ali pa iz cele župe.

4. Eden izmed tekmovalcev vodi vrste. Ta naj bo na prijavljenci naveden na prvem mestu. Drugi naj slede po abecednem redu. Lahko se rabi psevdonom, vendar mora biti na prijavljenci navedeno še zraven tega pravo ime tekmovalca.

5. Varovanje je dovoljeno, način njegov pa se bo določil po vaji, ki se izžreba; pripomoč je izključena in ima za nasledek, da je vsa izvedba tekmovalca neveljavna brez pravice na popravo.

Obvezne vaje.

Obvezne vaje na orodjih, kakor tudi obvezna prosta vaja, bodo izžrebane zvečer pred tekmami iz zbirke vaj, določenih za vsako orodje in iz zletnih prostih vaj.

Vaje na drogu, bradlji in krogih je možno izvesti na poljubno stran, vendar v celji vrsti v enako stran.

Vaje na konju na šir je izvajati na obe strani in se zapiše tekmovalcu povprečna znamka obeh teh izvedb.

Navodila k tekmovalnim vajam.*)

Nižji oddelek.

Bradlja.

K 1. vaji. Navodila za tekmovalca:

Vse vaje, katere začnemo „znotraj bradlje“ — delamo iz „spetne stoji — zaročiti ven“.

Naskočimo nekoliko naprej do opore na lehteh — da z dobljenim predkolebom lahko moremo dvigniti noge in trup do opore vzosno na lehteh; z uleknjenjem križa in z dvigom nog izvedemo visoki zakoleb v opori na lehteh — pri zakolebu se odrinemo z lehtema od lestvin in se pritrzujemo v vzporo in preidemo s predkolebom v prednos, kjer vztrajamo tri pohodne dobe — z zakolekom sonožno izvedemo kolo zanožno z d. nad d. lestv. (ali z l. nad l. lestv.) brez dotike lestvine in brez zasuka trupa — l. (d.) nogo pripojimo takoj k d. (l.) in preidemo z zakolebom v razovko s podporo ob d. (l.) laktu, katerega zasukamo not. V razovki bodi druga roka iztegnjena — križ zmerno uleknjen; polagoma se, predklanjaje se prevrnemo ob vedno uleknjenem križu v stoji na ramenih (3 dobe); iz stoji sklanjaje trup, izvedemo preval naprej v oporo vzosno na lehteh in, nezadržujoč se tukaj, sunemo takoj z nogama naprej gor in preidemo tako v vzporo. Porabivši dobljeni zakoleb v njegovi najvišji točki ob uleknjenem križu seskočimo v l. (d.) in se oprimemo še pred doskokom za l. (d.) lestvino.

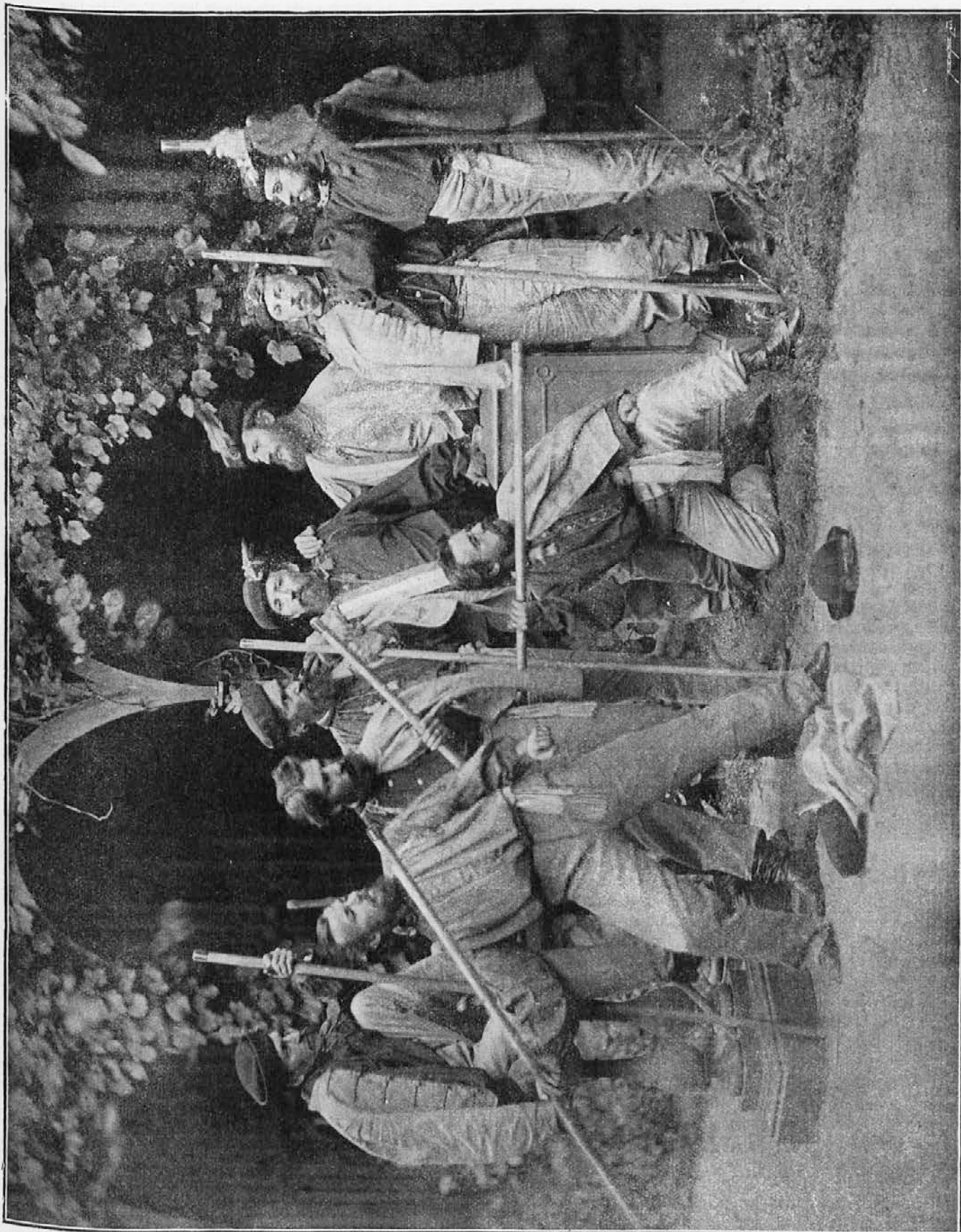
Navodila za sodnika:

Vzporo je treba izvesti do iztegnjenih rok — sicer nižja znamka; prednos miren — vsaj vodoraven — sicer nižja znamka; če prida kdo pred prednosom medkoleb — izgubi znamko. Kolo, izvedeno podrsano — nižja znamka; razovka nižja ali višja — nižja znamka; pogrez v razovki in zopet povrat v njo — prekinjenje; če prida tekmovalac po kolesu medkoleb — izgubi znamko. Prehod iz razovke v stoji na ramenih uleknjeno — drugače nižja znamka; pri prevalu naprej ni dovoljeno vztrajati preveč dolgo v opori na lehteh, prijem pri prevalu soročno — drugače nižja znamka — zanožka uleknjeno — drugače nižja znamka.

K 2. vaji. Navodila za tekmovalca.

Začetek kakor pri prvi sestavi: iz opore na lehteh vzpora do iztegnjenih rok in takoj z zakolebom stoji na ramenih (3 dobe); z vedno uleknjenim križem izvedemo preval naprej do opore na lehteh in preidemo takoj, porabivši pri prevalu dobljeni zakoleb, v vzporo kakor pri 1. — Prednos najmanj vodoravno (3 dobe). Kolo zanožno izvedemo zopet brez dotike lestvine, premahnemo takoj z l. (d.) nogo na d.

*) Vaje so objavljene v prejšnji številki „Slovenskega Sokola“.

J. Kryšpín.

H. Palla, F. Pisarovič, K. Malypetr, J. Staus, J. Masil (zdeja), J. Doležal,
Prvi vaditeljski zbor in praporštaki praškega Sokola I. 1862.

Dr. M. Tyrš.

J. Müller.

(l.) lestvino, tako da l. (d.) noga nad kolenom počine na d. (l.) lestv. zunaj, (d. [l.] je znotraj lestv.), in takoj zanoživši z d. (l.) premahnemo z d. (l.) nogo nad d. (l.) lestvino in s $\frac{1}{2}$ obr. v l. sočasno z izvedenim premahom preprimemo z d. (l.) roko na l. (d.) lest. in preidemo tako v vzporo ležno bočno levonožno; d noga (l.) nadaljuje gib v d. (v l.) čez bližnjo lestv. in, ne da bi se dotaknila lestvine, sočasno s celim obr. v l. (v d.) in s prijemom l. (d.) roke na bližnjo lestv. premahne čez to; odrinivši se z levo (d.) seskočimo, z l. (d.) bokom obrnjeni k lestvini.

Navodila za sodnika:

Vzporo vzklopno je izvesti do iztegnjenih lehti — drugače nižja znamka; medkoleb po prehodu v vzporo ima za posledek izgubo znamke. Preval naprej mora biti izveden z uleknjenim križem — sklonjenje trupa — nižja znamka. Kolo zanožno brez dotike — drugače nižja znamka; premah prednožno mora takoj slediti kolesu — drugače nižja znamka, če pa se naredi vmes medkoleb: izguba znamke. Premah zanožno z d. (l.) mora takoj slediti premahu prednožno z l. (d.) in mora biti izveden spojeno s kolesom odnožno z obr. — drugače nižja znamka.

K 3. vaji. Navodila za tekmovalca.

Naskok in naupor je izvesti ob iztegnjenih rokah, priporoča se ob tem suniti visoko naprej (skoro do prednosa, da dobiš visok zakoleb; poskok sklecno naprej mora biti tako velik, da prideš pred dvigalnika bradlje in da moreš vajo nadaljevati brez nezgode (udarca). Po poskoku z zakolebom ob uleknjenem križu stoji na ramenih (pa prava stoji — in drži 3 dobe) in preval kakor pri sestavi 1., pri čemer porabimo zakoleb in preidemo takoj v mirno razovko. Z napetjem d. (l.) roke preidemo brzo v vzporo in izvedemo kolo prednožno z d. (l.) s $\frac{1}{2}$ obr. v l. (d.) tako, da premahnemo pri predkolebu d. (l.) nogo čez l. (d.) lestvino sočasno s $\frac{1}{2}$ obr. v l. (d.) in preprijemom d. (l.) roke na l. (d.) lestv. za d. nogo in takoj preprijemši z l. (d.) na d. (l.) lestvino in sočasno se obračaje v $\frac{1}{2}$ obratu v levo premahnemo d. (l.) nogo čez lestv. do vzpore prečno. Premah prednož. z l. in zanož. z d. do vzpore ležno izvedemo kakor pri sestavi 2 s tem razločkom, da se desna noga pripoji k l. in takoj z odzivom seskočimo obenožno s skrčko.

Navodila za sodnika:

Naupor vzklopno je izvesti do iztegnjenih lehti, ravnato sledeči zakoleb — drugače nižja znamka; poskok sklecno naprej mora biti zadosti dolg in izveden do vzpore — drugače nižja znamka. Medkoleb pred stoji na ramenih ima za posledico izgubo znamke. Preval in razovka kakor pri 1. Kolo prednožno je treba izvesti brez dotike lestvine; used, vskok ima za posledico nižjo znamko; dokončanje kolesa z novim kolebom — izguba znamke. Po kolesu prednožno takoj premah kakor pri 2. vaji. Skrčka naj sledi takoj po dovršenju vzpori ležno bočno za rokama; daljše vztrajanje v opori ima za posledico nižjo znamko — dvojni odziv — prekinjenje in torej nižja znamka.

K 4. vaji. Navodila za tekmovalca.

Naskokoma mirna opora na lehteh; polagoma dvigamo nogi do opore vnosno na lehteh in dalje s počasnim preobračanjem in s preprijemom soročno uleknemo križ in preidemo v stoji na ramenih (3 dobe); polagoma vedno uleknjeno — torej nekako razovno brez podpore — preidemo v prednos (3 dobe). Preval nazaj razročno delamo z uleknjenim križem (v visokem predkolebu odročimo in, kakor hitro se je telo uleknjeno preobrnilo, oprimemo takoj

lestvini); vzpora vzklopno do iztegnjenih lehti. Kolo zanožno z d. (l.) je izvesti brez dotike; kolo prednožno z d. (l.) nad l. (d.) lestv. — pred l. (d.) nogo — izvedemo tako, da podrsnemo d. (l.) nogo nad l. (d.) lestv. nazaj in l. (d.) nogo, ki z zakolebom pomaga metu, puščamo med lestvinama pa jo takoj k d. (l.) pripojimo v ta namen, da dobimo koleb; pri prednožki v l. (d.) s $\frac{1}{2}$ obr. v l. se zasukamo okoli napete l. (d.) roke tako, da je nad lestvino križ uleknjen, seskočimo pa, obrnjeni s hrbtom k bradlji.

Navodila za sodnika.

Preval nazaj polagoma — gladko (spojeno) — preprijem soročno; polagoma uleknjeno vzpora: če je tu prehod hiter, nižja znamka — prednos kakor pri 1. Zakoleb iz prednosa bodi prožen in visok in šele pred odsunom je dovoljeno, nekoliko skrčiti roki — drugače nižja znamka; preval razročno je izvesti ob uleknjenem križu; sklonjenje trupa ima za posledico nižjo znamko. Vzpora vzklopno do napetih rok — drugače nižja znamka; kolo zanožno kakor pri 1. Kolo prednožno je nadaljevanje kolesa zanožno in ga je izvesti brez prekinjenja; vrinjen medkoleb: izguba znamke — drsanje po lestvini: znižanje znamke, used: izguba znamke. Prednožka bodi visoka — križ uleknjen; obrat je izvesti urno in pred doskokom — drugače nižja znamka, eventualno tudi izguba znamke; medkoleb po kolesu prednožno ima za posledico izgubo znamke.

K 5. vaji. Navodila za tekmovalca.

Začetek kakor pri 2. vaji; stoji na rokah sklecno je treba držati. Iz stoji — polagoma — vedno sklecno z uleknjenim križem (torej razovno) preidemo v sklec, iz katerega preidemo dvigajoč sočasno nogi do prednosa v vzpori; kolo zanožno bodi brez dotike — stoji na ramenih je držati 3 dobe. Iz stoji preobrnelo telo s križem, ves čas uleknjenim — s prevalom naprej — v oporo na lehteh in mahnemo krepko nazaj, da pridemo do visokega zakoleba v vzpori in izvedemo prednožko v l. (d.) s $\frac{1}{2}$ obr. v l. (d.) podobno kakor pri sestavi 4. s tem razločkom, da se zasučemo okoli l. (d.) roke s $\frac{1}{2}$ obr. in seskočimo obrnjeni z l. (d.) bokom k bradlji.

Navodila za sodnika.

Vzporo vzklopno je izvesti do napetih rok — drugače nižja znamka; prehod v stoji sklecno iz prejšnje stoji v vzpori nima vpliva na znamko — če pade tekmovalca v stoji sklecno do stoji na ramenih in se zopet vzpre v stoji sklecno, se mu zniža znamka — medkoleb po vzpori vzklopno: izguba znamke. Prehod iz stoji sklecno v sklec je izvesti polagoma in uleknjeno — drugače nižja znamka; iz kleka uleknjeno dvigamo sočasno z vzpiranjem nogi do prednosa — drugače nižja znamka. Medkoleb pred stoji na ramenih ima za posledico izgubo znamke. Preval in prednožka kakor pri 4.

Konj na šir.

K 1. vaji. Navodila za tekmovalca.

Običajni oprijem. Iz premaha odnož. z d. zunaj se vrnemo s premahom odnož. z d. nazaj v prosto vzporo spredaj, kjer nogi spojimo in takoj nadaljujemo kolo odnožno z l. To je izvesti brez zasukata trupa in brez dotike. Sledeči premah odnožno z l. not se izvede brez dotike na levo podolžno stran konja, kar omogočimo z odzivom d. stegna od konja. V vzpori jezdno se ne ustavljamo, ampak porabimo iz nje koleb k izvedbi striga odbočno. Nato se brez zadržka pomika l. noga naprej in premahne naprej do vzpore zadaj

na ročajih, dočim se je d. noga dotaknila d. podolžne strani konja v ta namen, da more narediti potreben odziv za sledeče kolo zanožno z l. Premahnivši l. nogo pod d. nogo in pod d. roko, pomikamo l. nogo dalje, pri čemer se z l. roko krepko odrinemo in izvedemo sočasno $\frac{1}{4}$ obr. v d. okoli d. roke. Predno smo dokončali obrat, naglo premahnemo l. nogo čez hrbet in se takoj nato oprimemo ravnatom z l. roko in se opremo nanjo. Pomikaje brez prekinjenja l. nogo dalje, premahnemo ž njo nazaj pod d. roko, se krepko odrinemo z d. roko in seskočimo na tla s $\frac{1}{2}$ obr. v d. z l. bokom obrnjeni h konju.

Navodila za sodnika.

Pravilo: Vse mete sonožno je izvesti brez katerekoli dotike nog na konju. Taka dotika ima za posledico nižjo

ž njim ni bila pokvarjena gladkost giba, znači težko prekinjenje, prekinjenje gladkosti giba pomeni izgubo znamke.

K 2. vaji. Navodila za tekmovalca.

Običajni oprijem. Vračaje se iz premaha odnožno z d. zunaj v vzporo spredaj, se odrinemo z l. stegnom od konja, da more d. noga brez dotike konja premahniti pod levo nogo in l. roko v vzpor ojezdno na ročajih. Ne ustavlja se, premahnemo d. nogo pod d. roko nazaj in porabimo pri tem dobljeni koleb za izvedbo premaha odbočno v l. do vzpore zadaj, ne da bi se z desnim stegnom dotaknili podolžne strani konja; v to pomaga odziv leve noge od konja. Ne da bi se ustavili v vzpori zadaj, je izvesti sledeče kolo odnožno z d. nazaj s krepkim odzivom l. roke do trenutnega vzmaha odbočno v l., da moremo nato gotovo

Stüdl Karel.

Krakeš Peter

Hrnčíř Jindřich.

Dr. Čelakovský Jaromír.

Formánek Vendelín.

Staus Josip.

Safin Karel.

Skřivan Otakar.

Urban Anton.

Otto Jan.

Sršeň Ludovik.

Petdeset let člani praškega Sokola.

znamko, ne sme se pa zamenjati z dotiko pri metih enonožno, pri katerih se sme noga, ki ne izvaja meta, opirati na konja.

Ako izvede tekmovalca kolo odnožno tako, da se je ustavil po premahu naprej not in nadaljuje, ne da bi za to vzel nov koleb, pomeni to težko prekinjenje; če pa rabi za to nov koleb, izgubi znamko. Used po strigu znači prekinjenje, vskok pri strigu izgubo znamke. Vstavitev v vzpori zadaj pred kolesom zanožno, je soditi kot prekinjenje, nov zagon za kolo zanožno: izguba znamke. Izvedba kolesa zanožno z ustavitvijo v vzpori jezdno brez novega koleba pomeni prekinjenje, nov koleb izgubo znamke. Oprijem z l. roko nazaj na sprednji ročaj pri kolesu zanožno pomeni prekinjenje. Delitev kolesa odnožno navspred na dva premaha brez novega koleba, pomeni prekinjenje, z novim kolebom izgubo znamke. Used pri kolesu odnožno navspred, ako

in brez dotike izvesti sledeči premah odbočno v d. nazaj, za kar treba razen tega tudi, da takoj, ko je prešla d. noga čez sprednji ročaj, oprimemo ta ročaj z l. roko, na katero prenesemo težo telesa s sočasnim krepkim odzivom z d. roko. Nato premahnemo l. nogo naprej pod l. roko v vzporo jezdno in prenesemo takoj težo telesa na levo roko. Pri premahu d. noge naprej pod d. roko, se ne oprimemo s to nazaj, temveč zasukajoč trup s $\frac{1}{4}$ obr. v l. premahnemo spojeni nogi (iztegnjeni) čez vrat, pri čemer si zopet pomagamo z odzivom l. stegna in doskočimo na tla z d. bokom obrnjeni h konju.

Navodilo za sodnika:

Ustavljanje pri kolesu prednožno v vzpori jezdno pomeni težko prekinjenje, ako se dokonča kolo brez novega koleba; nov koleb: izguba znamke. Used po premahu odbočno naprej — težko prekinjenje. Ustavljanje pri kolesu

odnožno nazaj v vzpori jezdno, če se je kolo nadaljevalo brez novega koleba: težko prekinjenje, s kolebom: izguba znamke. Dotika konja v vzpori zadaj pred premahom odbočno nima vpliva na znamko. Oprijem desnoročno (levoročno) po premahu odnožno z d. (l.) naprej pred prednožko navspred — težko prekinjenje.

K 3. vaji. Navodila za tekmovalca.

Oprijem: V stoji bočno pri vratu na l. podolžni strani konja položimo d. roko na sprednji ročaj tako, da so prsti obrnjeni k sedlu, palec k vratu in oprimemo tako ročaj na njegovi najvišji točki. L. roko položimo v širini ramen na vrat tako, da smerijo prsti naprej.

Vaja: Z obema nogama se krepko odrinemo in prenesemo spojeni iztegnjeni nogi na l. v vzmah odbočno na vrat konja. Obenem se krepko odrinemo z l. roko od vrata, prenesemo težo telesa izključno na d. napeto roko in, nadaljujoč začeti gib, se zasučemo s $\frac{1}{2}$ obr. v d. nad sedlo, premahnivši d. nogo prednožno čez zadnji ročaj, ki ga takoj, ko je d. noga prešla čezenj, oprimemo z l. roko z navadnim prijemom. Tu se zasučemo z novim $\frac{1}{2}$ obr. v d., ne da bi gib prekinili in ne da bi se s stegnom dotaknili konja, in preidemo s premahom odnožno z d. nazaj pod d. roko, ki pri tem zamenja obrnjeni prijem v navadni nadprijem, v vzporo spredaj na ročajih na d. podolžni strani konja. Ne ustavlja se, premahnemo l. nogo pod l. roko naprej not, oprimemo takoj iznova z l. roko zadnji ročaj, prenesemo na njo težo telesa, se odrinemo z d. roko in izvedemo strig odbočno pod d. roko in nalično na to takoj pod l. roko. Iz opore jezdno, v katero smo dospeli tako, preidemo s premahom odnožno z d. nogo naprej pod d. roko v vzporo zadaj na ročajih (uleknjeno) in, porabivši pri tem koleb, premahnemo z l. nogo nazaj čez hrbet, sukajoč se obenem s $\frac{1}{2}$ obr. v l. in krepko se odrinivši z d. roko. Bržko smo prenesli l. nogo čez hrbet, oprimemo nanj z d. roko, se nanjo opremo in pri tem tudi zasučemo z novim poluobratom. Ne da bi gib prekinili ali se z l. stegnom dotaknili konja, premahnemo z l. nogo pod l. roko nazaj, pri čemer se krepko s to roko odrinemo in doskočimo s $\frac{1}{2}$ obr. v l. na tla, z d. bokom obrnjeni h konju.

Navodila za sodnika:

Po premahu odbočno v l. (d.) naskokoma ne oprimemo več z l. (d.) roko na vrat (hrbet) — drugače težko prekinjenje. Kolo prednožno navspred, glej kolo odnožno navspred v sestavi 1. Vskok pri strigih: izguba znamke. Used po strigu — prekinjenje.

K 4. vaji. Navodila za tekmovalca:

Običajni oprijem. Z obema nogama se krepko odrinemo in premahnemo spojeni napeti nogi pod l. roko naprej. Težo telesa prenesemo takoj po oprijemu z l. roko na sprednji ročaj nanjo, in ne da bi gib prekinili, premahnemo z l. nogo pod d. nogo in pod d. roko do vzpore jezdno, kjer šele se sme d. noga konja dotakniti. Tukaj se ne ustavimo, ampak takoj dalje premahnemo z l. nogo odnožno naprej pod levo roko. O kolesu odnožno z desno nazaj, premahu odbočno z desno nazaj, premahu odnožno z levo not, in z desno naprej velja razlaga pri sestavi 2. nižjega oddelka. Drsanje s stegnom po kolesu odnožno nazaj pred premahom odbočno je potrebno in ne znižuje raditega znamke. Kolo odnožno z desno navspred nad vratom in sprednjim ročajem s $\frac{1}{2}$ obratom v l. do stoji na tleh izvedemo podobno kakor kolo prednožno navspred v l. v sestavi

3., samo s tem razločkom, da izvede tukaj gib d. noga in da ni dovoljeno, po premahu odnožno z d. naprej oprijeti se iznova z d. roko na zadnji ročaj. Tak oprijem ima za posledico izgubo znamke.

Navodila za sodnika:

Premah odbočno naskokoma izveden v vzporo zadaj in odtod po ustavitvi kolo zanožno — prekinjenje. Used po premahu odbočno — težko prekinjenje. Vzrok pri kolesu zanožno — izguba znamke. Glede drugega glej prejšnje vaje.

K 5. vaji. Navodila za tekmovalca.

Oprijem: Iz stoji bočno pri sedlu na l. podolžni strani konja zagrabimo z d. roko sprednji ročaj na njegovi najvišji točki tako, da so prsti obrnjeni proti vratu, palec proti sedlu. Druga roka je oprta na vratu blizu sprednjega ročaja.

Krepko sonožno se odrinivši, premahnemo z d. nogo odnožno v sedlo, sukaje se pri tem s $\frac{1}{4}$ obr. v l., izvedenim na d. roki, oprimemo zadnji ročaj z l. roko, na katero prenesemo vso težo telesa, da more d. noga, neprekinjeno nadaljujoč začeti gib, s premahom odnožno naprej pod d. roko dokončati kolo. Temu kolesu sledi premah odbočno v l. nazaj, premah odnožno z d. not, strig odbočno v l. in premah odnožno z d. naprej v vzporo zadaj, o čemer velja razlaga pri sestavi 3. nižjega oddelka. Po premahu odnožno z d. naprej pod d. roko se giblje d. noga, ne da bi se dotaknila konja, neprekinjeno naprej in premahne pod l. nogo in l. roko, na katero prenesemo takoj vso težo telesa, do vzpore jezdno, kjer se pa ne ustavi, ampak nadaljuje gib s premahom odnožno naprej pod d. roko. Temu se pripoji prednožka v l. navspred čez hrbet, o čemer velja razlaga pri sestavi 2. nižjega oddelka.

Navodila za sodnika.

Ustavljanje v vzpori jezdno pri kolesu odnožno s $\frac{1}{4}$ obr. ali v vzpori zadaj pred premahom odbočno nazaj znači prekinjenje, nov koleb izgubo znamke. Nalično je z ustavljanjem v vzpori zadaj pred kolesom zanožno. Oprijem z d. roko na sprednji ročaj po dovršenem kolesu zanožno z d. (levoročno na zadnji ročaj po dovršenem kolesu zanožno z l.) je težko prekinjenje.

Krogí.

K 1. vaji. Navodila za tekmovalca.

Iz mirne vese (pri kateri se oprimemo tako visoko z rokama, da je hrbet roke obrnjen gor in roki napeti) izvedemo polagoma prednos obenožno, ki ga vzdržimo tri pohodne dobe, spustivši potem noge do mirne vese, izvedemo naupor težno soročno tako, da pritezajoč se ob ves čas uleknjenem križu preidemo v zgibo in se zmerno prednožujoč nogi, vzpiramo, kroge nezatno sukajoč, dokler ne pridemo v popolno vzporo (roki napeti, križ uleknjen) — nato polagoma preidemo v prednos obenožno (drža tri dobe) — spustimo nogi nazaj s kolebom, ki ga porabimo za spad nazaj (sklonjeno) do vese vznosno — porabljač vsled tega nastali koleb, sunemo takoj z nogama (napetima) poševno naprej gor, pritegujoč se z obema rokama sočasno v vzporo. Z zakolebom in predkolebom, nastalim vsled prehoda v vzporo, preidemo hitro v veso vznosno zadaj, sunemo z nogama, ulekujoč obenem križ in oddaljujoč kroga vsaksebi, ter z izvinkom, da seskočimo; pri seskoku se je spustiti še le po izvinku. Pri nauporu težno je dovoljeno nadprijeti se, pri nauporu vzklopno je v vzporo priti z napetima lehtema.

Navodila za sodnika.

Naupor težno je izvesti soročno, drugače: ničla. Poprijem med izvedbo nima vpliva na znamkovanje. Naupor vzklopno je izvesti do vzpore z napetima lehtema, drugače znižanje znamke.

K 2. vaji. Navodila za tekmovalca.

Iz mirne vese preidemo s predkolebom v veso vzosno, iz katere kolebnemo ob napetih rokah z nogama nazaj. Ko sta nogi v najhitrejšem gibu pod krogi, oddaljimo kroge vsaksebi, sklonimo trup in obenem sukaje kroge izvedemo izvinek naprej do visoke vese vzosno z nartoma, če mogoče, pri vrveh; iz vese vzosno izvedemo naupor vzklopno kakor pri vaji 1. vzporo; takoj nato se pomikamo dalje razovno brez podpore v skleku, spuščajoč se s telesom naprej dol in dvigajoč nogi navzgor v strmoglavo veso, v kateri kratek čas (3 dobe) vztrajamo ob napetih rokah in ob vedno uleknjenem križu; iz strmoglave vese spustimo nogi, ob trupu, v križu ves čas uleknjenim, na eno ali drugo stran, ne polagajoč trup na roko, nosečo telo, z drugo roko zasukamo krog in preidemo z nauporom v sklep. Nato se tudi druga roka vzpre v sklep, preidemo polagoma v vzporo soročno in nogi počasi dvigajoč izvedemo prednos obenožno, kjer vztrajamo 3 dobe; z zakolebom izvedemo nato zmik naprej, preidemo, zmerno kroge oddaljujoč, v veso vzosno, nogi malo dvigajoč in seskočimo takoj pri sledečem zakolebu.

Navodila za sodnika.

Preval naprej in naupor vzklopno je izvesti spojeno; če je po izvinku treba dvigati trup in nogi dotezati v veso vzosno, se zniža znamka za izvedbo. Vzporo vzklopno je izvesti do napetih rok, drugače znižanje znamke. Sevlek (naprej) je izvesti uleknjeno; ako se trup upogne, se zniža znamka po značaju in po načinu napake, sevlek, izveden sklonjeno, se znamkuje z ničlo. Used, ali bolje, če tekmovalc nasloni stegna pri nauporu praporno na nosečo roko, s tem bistveno olajša vajo ali ji vzame vrednost ter ima za posledico znižanje znamke (težko prekinjenje). Ako tekmovalc pade v zgibo, ko se je že vzpel z eno roko in šele odtod poizkuša naupor, izgubi sploh znamko za izvedbo.

K 3. vaji. Navodila za tekmovalca.

Iz vese vzosno, v katero smo prešli z napetima nogama iz vese in v kateri kratko vztrajamo, spustimo nogi s kolebom nazaj, jih pri predkolebu potem hitro dvignemo, prehajajoč hkratu v veso vzosno in izvedemo takoj naupor vzklopno (kakor pri vaji 1. in 2.) do vzpore, iz katere se, trup takoj sklanja, naglo preobrnemo naprej, telo kolikor možno puščajoč pri krogih, ter prehajamo hitro v vzporo, nadaljujemo takoj nato brez prekinjenja gib, namreč razovno brez podpore v skleku spuščajoč se s telesom naprej dol, dvigajoč nogi navzgor, spustimo polagoma telo do vodoravnega položaja v razovko v vesi zadaj, kjer vztrajamo tri dobe. Nato spustimo polagoma nogi do vese zadaj, kjer kratko vztrajamo ob napetih rokah, polagoma potem dvigajoč nogi in obenem sklanjajoč trup preidemo v veso vzosno, kjer kratko vztrajamo. Iz vese vzosno kolebnemo krepko nazaj in se, gibajoč nogi naprej, pomikamo z vsem trupom v gibu nazaj, prevračajoč ga okoli ramenske osi do globoke vese vzosno zadaj, kjer se naglo uleknemo in kroge spuščajoč seskočimo.

*) V prejšnji številki objavljeno besedilo 5. vaje na — s predkolebom naupor trzoma do vzpore — zakoleb — s predkolebom spad (nazaj) do vese vzosno — izvinek nazaj — s predkolebom vesa strmoglavo — razovka v vesi zadaj — seskok.

Navodila za sodnika:

Ako je tekmovalc naupor vzklopno izvedel v sklep (in ne v vzporo) in iz njega takoj dalje toč naprej hitro, se zniža znamka za izvedbo; v razovko v vesi zadaj je preiti z ves čas uleknjenim križem; ako tekmovalc med gibom skloni trup, se zniža znamka, ako pa izvede ta prehod ves čas sklonjeno, se znamkuje izvedba z ničlo. Padelec pri prevratu nazaj sonožno ima za posledico znižanje znamke; ta padelec se navede v opombi („padel“).

K 4. vaji. Navodila za tekmovalca.

Iz mirne vese preidemo polagoma z napetima nogama v prednos, v katerem vztrajamo 3 dobe, nakar preidemo dalje z napetima nogama v vzosno veso (tako visoko, da sta stopali nekoliko za vrveva), kjer kratko obstanemo; nato dvignemo nogi in uleknivši križ izvedemo strmoglavo veso (kakor pri vaji 2.), kjer vztrajamo 3 dobe. Spuščaje telo dalje nazaj ob ves čas uleknjenem križu oddaljujemo kroge in jih zasučemo ven in preidemo tako z izvinkom nazaj v veso spredaj, gib naprej pa porabimo za pravilno izvedbo naupora vzklopno v vzporo (glej vajo 1., 2. in 3.). Zakoleb, nastal s prehodom v vzporo, pustimo, da poteče, kolikor je treba, in preidemo z zmernim predkolebom v prednos obenožno, katerega vzdržimo 3 dobe. Zakoleb porabimo za zmik naprej (glej vajo 1.) iz vese vzosno pa izvedemo nato z zakolebom in predkolebom prevrat sonožno nazaj (kakor pri vaji 3.).

Navodila za sodnika.

Ako se ustavi kdo pri izvinku nazaj v vesi spredaj in dvigne polagoma nogi v veso vzosno, se mu zniža znamka za izvedbo (težko prekinjenje).

K 5. vaji.*) Navodila za tekmovalca.

Iz mirne vese izvedemo prednos, kjer ostanemo 3 dobe; iz prednosa spustimo nogi s kolebom nazaj, pri predkolebu se nato zmerno sklonimo in takoj zopet uleknemo ter vsled tega nastali koleb porabimo za to, da krepko se pritrdivši — preidemo hitro v vzporo. Bržko smo v vzpori, pademo takoj, dvigajoč nogi, s trupom nazaj ob napetih rokah in nadaljujoč gib, sunemo z nogama poševno navzdol, v križu se zmerno ulekuje, oddaljujemo kroge in jih zasučemo ven ter tako z izvinkom prehajamo v veso spredaj. Gib naprej porabimo za to, da prenesemo trup ves čas z uleknjenim križem kolikor možno hitro v strmoglavo veso, kjer kratko vztrajamo in spustimo polagoma nogi in telo do razovke v vesi zadaj, kjer vztrajamo 3 dobe; zmerno oddaljujoč kroge vsaksebi in spuščaje nogi, seskočimo.

Prehod iz izvinka uleknjeno v veso strmoglavo se mora izvesti tako, da prehaja telo tudi v vodoravnem položaju z uleknjenim križem, torej skozi položaj razovke v vesi spredaj; v razovki zadaj dobro zadržiš telo, če približaš kroge kolikor možno k sebi. Iz razovke seskakujete tako, da spuščaje trup in nogi, zmerno oddaljujete kroge vsaksebi in tako skoro kakor z izvinkom (ob uleknjenem križu) seskakujete nazaj.

Navodila za sodnika.

Naupor trzoma je izvesti soročno, z rokama menoma izvedena vaja se znamkuje z ničlo. O izvinku velja, kar je povedano pri 4. vaji. Iz izvinka v strmoglavo veso je treba preiti ves čas z uleknjenim križem; ako upogne tekmovalc krogih je popraviti tako: Vesa — prednos — zakoleb

med gibom trup, se mu zniža znamka; ako izvede ta prehod ves čas sklonjeno, se znamkuje z ničlo. Seskok iz razovke se priporoča, kakor poprej navedeno, s spuščanjem nog skoro do vese, izvedljiv pa je tudi naravnost iz razovke, način pa nima vpliva na znamko.

Višji oddelek.

Bradlja.

K 1. vaji. Navodila za tekmovalca.

Na koncu bradlje oprimemo lestvini zunaj, približno 15 cm daleč od konca, in opiraje se z nogama na tla ravno pod točko, kjer se z rokama držimo lestvin, upognemo trup tako daleč nazaj, da se roki napneta. Z odzivom sonožno preidemo odtod v veso vzosno, uleknemo krepko križ in se pritegnemo z rokama trzoma v oporo. Pri preprijemu, neogibno potrebnem pri vzmiku, je možno še dalje nazaj oprijeti, da dobiš mesto za obrat. Možno pa je vzmik in obrat izvesti tudi čisto na koncu.

Obrat je izveden soročno, ako puste obe roki sočasno lestvini, čeprav potem ena roka prej kakor druga oprime zopet lestvino.

Vzklopko je izvesti takoj do točnega ali visokega prednosa; suniti je torej iz vese vzosno na podoben način kakor za premik zadaj na drogu.

Stoja z dviganjem trupa je izvesti ali ob napetih lehteh ali tudi ob skrčenih lehteh, v zadnjem primeru pa je obenem, ko dosežeš stoji, napeti tudi lehti.

Iz stoji, kjer vztrajamo tri pohodne dobe, spustimo nekoliko nogi, preidemo v sklek in porabivši predkoleb poskočimo naprej v vzporo. Takoj po izvršenem poskoku šinemo z d. (l.) nogo po l. (d.) lestvini nazaj (l. je ostala med lestvinami in pomaga z zakolebom mahu d. noge), ne pustimo pa po izvršenem kolesu noge med lestvinami, ampak prenesemo težo telesa izključno na l. roko ter gibljemo nogo v krogovitem gibu dalje nad d. lestvino pod d. roko, s katero pa ne poprimemo več na d. lestvino, ampak po premahu z d. nogo s $\frac{1}{2}$ obr. v l. na l. lestv., tako da pridemo na to v oporo jezdno bočno. Tukaj se pa ne ustavimo, ampak z novim $\frac{1}{3}$ obr. v l., s premahom d. noge naprej in s preprijemom l. roke nazaj (na prvotno d. lestvino) prehajamo v oporo prečno, v kateri porabimo mah nog nazaj za visok zakoleb, iz katerega se spustimo v oporo na lehteh. Preval razročno in vzpora vzklopno ne potrebujeja pojasnila. Po kolesu zanožno sonožno z d. (l.) ne oprime d. (l.) roka na d. (l.) lest. nazaj; ko prenesemo nogi čez l. (d.) lestv. oprime ta roka levo lestvino.

Navodila za sodnika.

Vzmik v sklek ali vzklopka v zklek znižuje znamko. Obrat z rokama menoma je težko prekinjenje. Ravnotako ročkanje v stoji na rokah. Stoja sklecno uniči znamko popolnoma. Istotako je znamkovati z ničlo, če tekmovalec ne spoji vseh treh koles, kakor je predpisano.

K 2. vaji. Navodila za tekmovalca.

Znotraj bradlje skočivši v mirno oporo na lehteh, dvigamo polagoma nogi do opore vzosno na lehteh in ne ustavlja se tukaj, prehajamo dalje v stoji na lehteh zadaj. Tukaj se primemo soročno in uleknemo križ do stoji na ramenih. Ne ustavljammo pa se tu, ampak se spuščamo polagoma z nogama navzdol ter se pri tem vzpiramo do napetih rok, dokler nista roki v navpičnem položaju med lestvinama. Odtod dvigamo, ne da bi se ustavljali, nogi polagoma v prednos, ki mora biti najmanj vodoraven. Višji

je dopusten. Potem se po nasprotni poti vračamo polagoma v razovko brez podpore in odtod v stoji v vzpori. Iz stoji, katero je iztegniti do čisto napetih rok, se vračamo ob napetih rokah, vendar ne več tako polagoma, v vzporo, v kateri z lahkim predkolebom dvignemo nogi v prednos, odkoder brez zadržka padamo nazaj med lestvine do vese vzosno. V najvišji točki predkoleba v tej vesi uleknemo krepko križ, se pritezemo krepko z rokama, se spustimo z rokama in vzmahnemo roki nad lestvini, položimo lehti na lestvini ter tako dojdemo v uleknjeno oporo na lehteh. Predkoleb, ki sledi preprijemu, porabimo za prehod v oporo vzosno na lehteh in za vzporo vzklopno. Po prvem kolesu zanožno sonožno oprimemo z enakoimensko roko na enakoimensko lestvino, ne pa tudi pri drugem.

Navodila za sodnika.

Preval nazaj in stoji, izvedena kolebno namesto težno, uničuje znamko za izvedbo. Toč, izveden z doskokom na tla in z naskokom v oporo na lehteh, se znamkuje z ničlo. Medkoleb med točem in oporo vzosno na lehteh je težko prekinjenje. Medkoleb med obema kolesoma zanožno je istotako težko prekinjenje.

K 3. vaji. Navodila za tekmovalca.

V oporo na lehteh skočimo nekoliko naprej, da telo že s tem naskokom dobi predkoleb. Ta predkoleb porabimo takoj k prehodu v oporo vzosno na lehteh. Odtod uleknemo križ in mahujemo krepko nazaj, da dobimo tako zadostni zakoleb za preval uleknjeno naprej razročno. Izvedši ta preval do opore na lehteh, zožimo ramena v najvišji točki zakoleba, dobljenega s prevalom, sklonimo nekoliko trup, da moremo tesno nad podlago bradlje, imajoč nogi namerjeni poševno naprej dol, s sledečim na to predkolebom in s sočasnim spuščanjem dospeti v veso med lestvine. V najvišji točki predkoleba se upognemo v veso vzosno, odkoder sunemo nogi za vzklopko. O prednosu iz vzklopke glej sestavo 1.

Iz prednosa vnesemo z zmernim zakolebom d. (l.) nogo nad d. (l.) lestvino — l. (d.) noga ostaja med lestvinama — se odrinemo v tem trenutku z l. roko od l. lestv. in preprimemo, sklanjajoč trup, da se stegno ne dotakne lestvin, z l. (d.) roko tesno za d. (l.) nogo na d. (l.) lestvino. Tako dospemo v oporo jezdno bočno s čelom proti bradlji na d. (l.) lestvini. Ne ustavljammo pa se tukaj, ampak nadaljujemo gib d. noge pod d. roko, ki obenem s premahom d. noge not med lestvini in s $\frac{1}{2}$ obr. v l. (d.) oprime prvotno l. (d.) lestvino.

Kolo prednožno je izvesti v razovko brez podpore, bodisi ob napetih ali skrčenih lehteh. Razovko je vzdržati 3 pohodne dobe. Iz razovke preidemo, ne da bi trup sklonjevali v stoji na ramenih; tukaj šele sklonimo trup, da se preobrnemo v oporo vzosno na lehteh. Iz stoji izvedemo zanožko čez obe lestvini brez oprijema enakoimenske roke na raznoimensko lestvino.

Navodila za sodnika.

Nepotrebno kolebanje pred prehodom v oporo vzosno na lehteh znači lahko prekinjenje. Preval naprej sklonjeno (namesto uleknjeno) uničuje znamko. Preval, izveden še le po drugem poizkusu, uničuje znamko. Vzklopka do prednosa v skleku znižuje znamko. Vzklopka v vzporo s prednosom, pripojenim dodatno, se znamkuje z ničlo. Kolo zanožno, izvedeno z usedom, uničuje znamko, z močnim dotikom stegna izvedeno, znižuje znamko. Ako tekmovalec kolo prednožno ne izvede takoj do razovke, ampak v vzporo in

nato zavzame razovko, mu to uničuje znamko. Prehod iz razovke sklonjeno v stoji na ramenih je težko prekinjenje. Sklecanje ali ročkanje v stoji: težko prekinjenje. Oprijem pred zanožko z enakoimensko roko na raznoimensko lestvino: težko prekinjene.

K 4. vaji. Navodila za tekmovalca.

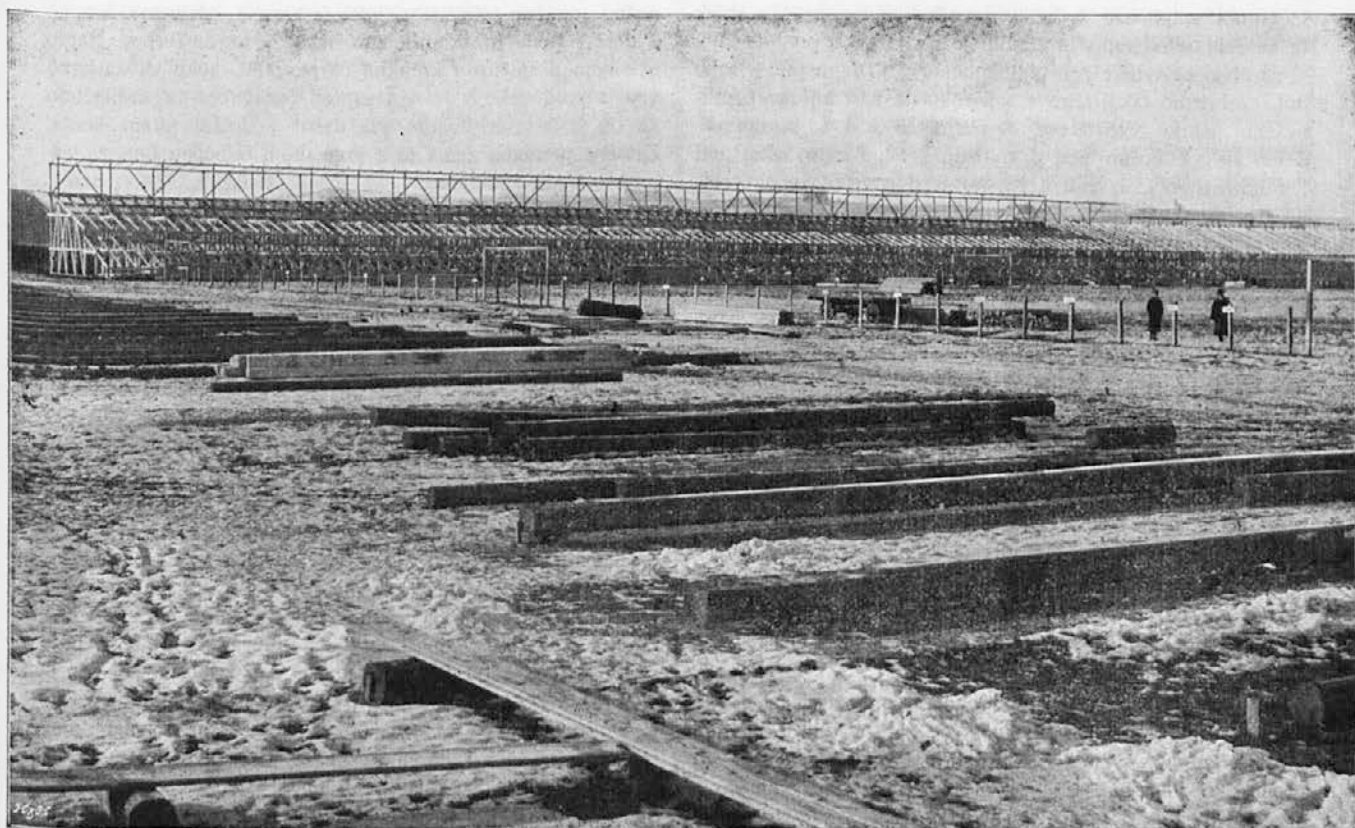
Naskok v oporo na lehteh glej 3. sestavo. Iz opore vzosno na lehteh si vzamemo zadosten zakoleb, da odtod z močnim predkolebom lahko izvedemo preval nazaj razročno. Iz tega, brž ko smo preprijeli, zmanjšamo nekoliko predkoleb, da se moremo vzpreti v miren prednos. Stoji z dviganjem trupa je možno izvesti s skrčenima rokama brez vpliva na znamko. V stoji v vzpori vztrajamo tri pohodne dobe, nakar ob napetih rokah spustimo nogi zmerno nazaj v vzporo, da moremo ne prekinjajoč gib, z zmernim predkolebom izvesti

K 5. vaji. Navodila za tekmovalca.

Naskok na mestu v mirno oporo na lehteh. Tempo vsega prehoda v stoji na rokah bodi enakomeren. V stoji vzdržimo 3 pohodne dobe. Odtod spuščajoč nogi padamo v oporo na lehteh in z močnim predkolebom, dobljenim pri odsunu, izvedemo preval nazaj razročno, držeč križ ves čas uleknjen. S predkolebom, dobljenim pri prevalu, se vzpremo do napetih rok, s sledečim zakolebom pa vnesemo nogi nad lestvino, da moremo izvesti kolo raznožno brez dotike.

Kolo zanožno glej 3. sestavo; o kolesu prednožno z obratom ni treba pojasnil. Kolo zanožno in odbočko glej pri 4. sestavi.

Pripomniti je, da mora biti varovan red obratov. Tekmovalec torej, ki začinja kolo zanožno z 1. s $\frac{1}{2}$ obr. v d., mora v tej smeri nadaljevati.

Vsesokolski zlet v Pragi l. 1912.: Gradba glavne tribune.

kolo prednožno sonožno. Dotik s stegnoma je pri tem neizogiben. Pri kolesu si moramo dobiti zadosten koleb, da pridemo uleknjeno v stoji na ramenih, izvedemo odtod takoj preval v oporo na lehteh in se pri zakolebu do visokega zamaha vzpremo v vzporo, kjer takoj sklonimo trup, da moremo takoj pripojiti kolo zanožno sonožno.

Navodila za sodnika.

Nepotrebno kolebanje ima za posledico znižanje znamke. Istotako kolebanje v prednosu. Vzpora in šele potem dodani prednos uniči znamko popolnoma. Kolo, izvedeno z usedom, se ne znamkuje, z močnim dotikom izvedeno znižuje znamko. O stoji glej 3. sestavo. Ako ni bilo kolo zanožno izvedeno neposredno po vzpori, ampak šele z dodatnim zakolebom, se znamkuje z ničlo.

Navodila za sodnika.

Kolo raznožno, izvedeno z drsanjem po lestvinah, se sodi kot prekinjenje, lahko ali težko, po načinu drsanja. Kolo, nadomeščeno z usedom in sesedom se znamkuje z ničlo. Isto velja o kolesu zanožno sonožno.

Konj na šir.

K 1. vaji. Navodila za tekmovalca.

Oprijem: V stoji bočno pri vratu na l. podolžni strani konja položimo d. roko na sprednji ročaj tako, da so prsti obrnjeni k sedlu, palec pa k vratu in oprimemo tako ročaj na njegovem vrhu. Levo roko položimo v širini ramen na vrat tako, da smerijo prsti naprej.

Vaja. Krepko se sonožno odrinivši, prenesemo spjenj nogi na levo v vzmah odbočno nad vrat konja. Obenem

se odrinemo krepko z l. roko od vrata, prenesemo težo telesa izključno na desno (napeto) roko in se, nadaljujoč začeti gib, zasučemo s $\frac{1}{2}$ obr. v d. nad sedlo, premahnemo spojeni nogi čez zadnji ročaj, ki ga takoj, ko sta nogi prešli čezenj, oprimemo z l. roko z navadnim prijemom. Tukaj se zasučemo z novim $\frac{1}{2}$ obr. v d., ne da bi gib prekinili ali se dotaknili s stegnom konja, in premahnemo l. nogo zanožno pod d. nogo in d. roko, katera pri tem spremeni obrnjeni prijem v navadni nadprijem, ter tako preidemo v vzporo jezdno na ročajih. Začeti gib nadaljujemo brez prekinjenja dalje, pritiskajoč se pri tem s trupom k sprednjemu ročaju, v hipu pa, ko hočemo z l. nogo premahnuti naprej pod levo roko, se krepko odrinemo z obema od ročajev, da dospemo z obratom izvedenim v desno v vzporo spredaj na ročajih. Leva noga se nahaja po obratu v vzpore odnožno. Kdor se pri kolesu zanožno usede in se v sedlu obrne, ne izvede kolo z obratom in izgubi sploh vse točke za izvedbo. Kdor pade v sklek in se šele odtod vzpore in nato dalje izvaja mete, prekine vajo.

Ne ustavlja se, premahnemo z l. nogo pod l. roko not, oprimemo takoj iznova z l. roko na sprednji ročaj, prenesemo nanjo težo telesa, se odrinemo z d. roko in izvedemo strig odbočno pod d. roko in nalično nato takoj pod l. roko. Striga je izvesti v vzporo jezdno, used znači prekinjenje, vskokil izgubo znamke. Iz opore jezdno, v katero smo prišli strigoma, premahnemo z d. nogo naprej pod d. roko, na katero prenesemo težo telesa, in nadaljujemo gib s premahom spojenih napetih nog nazaj pod l. roko do proste vzpore spredaj. Ne da se bi dotaknili s stegnom l. podolžne strani konja, prenesemo spojeni nogi v vzpore odbočno v d. nad hrbet. V tem trenutku se odrinemo z l. roko od sprednjega ročaja in sukaje se z vsem telesom v levo navzad, oprimemo z l. roko na hrbet, prehajajoč v vzporo spredaj na zadnjem ročaju in hrbtu. Brez prekinjenja giba pa sklanjamo trup in premahujemo odbočno v d. naprej pod d. roko v stojo bočno na tleh na levi podolžni strani konja, s hrbotom obrnjeni h konju. Prekinjenje tega kolesa odbočno s $\frac{1}{4}$ obr. (= ustavitev v vzpori spredaj) znači izgubo znamke.

Navodila za sodnika:

Prvine, rabljene že pri nižjem oddelku, je treba pogledati tamkaj, tukaj jih izpuščamo.

Oprijem levoročno (d) po premahu odbočno naskokoma — prekinjenje vaje. Kolo zanožno je začeti brez ustavljanja v vzpori zadaj — sicer prekinjenje; izvesti pa ga je do vzpore ali vzmaha — sicer prekinjenje. Kolo odbočno z obratom je izvesti tako, da se po prvem premahu skloni trup in se preprime z roko za nogama. Ako se izvede uleknjeno, je to druga vaja in ima za posledico izgubo znamke.

K 2. vaji. Navodila za tekmovalca.

Oprijem običajni. Po naskoku v vzporo na ročajih premahnemo z d. nogo odnožno ven. Odtod se ne povrnemo s premahom odnožno z d. nazaj v vzporo spredaj, ampak dobivši s premahom zadosten koleb, pripojimo l. nogo skoro v zamahu k desni in začnemo kolo odbočno v levo. To kolo je izvesti do proste vzpore spredaj, stegniti se ne dotakneta l. podolžne strani konja, d. noga premahne pod l. nogo in l. roko, s katero ne primemo tam, kjer se navadno držimo, ampak nekoliko dalje nazaj, da pustimo tako prostor za d. roko, ki po izvršenem drugem premahu v d. nazaj ne oprime več na zadnji ročaj, ampak naravnost na sprednji ročaj pred l. roko. V tej opori na sprednjem ročaju premahnemo z d. nogo prednožno na vrat, kamor na nvanji strani takoj oprime l.

roka. Desna noga nadaljuje neprekinjeno gib s premahom odnožno v d. nazaj pod d. roko, dovršujoč kolo prednožno. Pri kolesu dobljeni mah, katerega še ojačim o z odzivom stegna leve napete noge, porabimo za premah odbočno v l. čez vrat, pri čemer prenesemo, z l. roko krepko se od vrata odrinivši, težo telesa izključno na d. napeto roko. L. roka ne oprime več vratu. Nato nadaljujemo brez prekinjenja začeti gib, sukaje se s $\frac{1}{2}$ obr. v d. nad sedlo, kamor prednožno premahnemo spojeni napeti nogi. L. roka oprime takoj po tem premahu zadnji ročaj. Desna noga nadaljuje gib in premahne odnožno nazaj pod d. roko, sledi ji potem l. noga pod l. roko. Z odzivom d. noge od konja omogočimo prosti premah z l. nogo pod d. nogo in d. roko do vzpore jezdno, odkoder nadaljujemo neprekinjeno s premahom l. noge odnožno nazaj. Porabivši dobljeni koleb pripojujemo d. nogo k levi in sukaje se s $\frac{1}{2}$ obr. v l., vzmahujemo zanožno sonožno (uleknjeno), pri čemer se odrinemo krepko z desno roko in preprimemo takoj s to na hrbet. Naglo sklanjaše trup in s krepkim odzivom d. roke dokončamo vajo s prednožko v levo navspred čez hrbet in doskočimo na tla z desnim bokom pri desni podolžni strani konja. Zamena premaha zanožno s premahom odbočno ima za posledico izgubo znamke.

Navodila za sodnika.

Kolo odbočno je izvesti prosto, to je brez drsanja nog v vzpori spredaj in zadaj in šele po premahu prednožno z d. se sme l. noga opreti na konja — sicer prekinjenje. Kolo prednožno s prehodom je izvesti s preprijemom z rokama menoma; na vrat ali na hrbet je prijeti šele po izvršenem premahu noge nad tem delom konja — sicer prekinjenje. Zopetni oprijem na vrat ali na hrbet po premahu odbočno znači prekinjenje, istotako tudi used po premahu prednožno sonožno navspred. Premah, izveden zanožno sonožno je druga vaja in ima za posledico izgubo znamke.

K 3. vaji. Navodila za tekmovalca.

Oprijem kakor pri 1. sestavi višjega oddelka. — Kolo odbočno v d. po naskoku treba izvesti gladko do proste vzpore spredaj na sprednjem ročaju in vratu; stegni se torej ne smeta dotakniti konja niti v opori spredaj, niti zadaj. Šele po premahu d. noge odnožno pod desno roko se sme opreti l. stegno na konja. Bržko je prešla d. noga čez sprednji ročaj, ga oprimemo z d. roko nekoliko dalje nazaj, da naredimo tako prostor za l. roko. Neustavlja se, premahnemo z d. nogo prednožno nazaj pod l. roko, s katero se krepko odrinemo in oprimemo ž njo na sprednji ročaj. V tej opori na sprednjem ročaju premahnemo z d. nogo čez sedlo. Bržko preidē d. noga čez zadnji ročaj, ga primemo z d. roko in dokončamo kolo odnožno. Premahnivši iznova z d. nogo pod d. roko se odrinemo, takoj, ko smo zopet oprinjeli z d. roko zadnji ročaj, sočasno z obema rokama od ročajev, se zasučemo s $\frac{1}{4}$ obr. v l. ter dospemo tako v oporo jezdno bočno. Ne da bi sedli, nadaljujemo dalje brez prekinjenja premah z d. naprej, ki mu pripojimo kolo odbočno z l. nazaj in kolo zanožno z d., kakor že gori razloženo. Ko dokončamo kolo zanožno s premahom d. noge pod d. roko, se ne oprimemo več ž njo na sprednji ročaj, ampak se, prenašajoč pri tem težo telesa na l. roko, odrinemo z levim stegnom obenem od sedla, in sukajoč se s $\frac{1}{2}$ obr. v l., povznesemo spojeni napeti nogi prednožno nad hrbet, kamor za nogama z d. roko oprimemo kolikor možno blizu k trupu, se tu zasučemo obenem z novim $\frac{1}{2}$ obr. v oporo zadaj, ne da bi sedli ali se oprli s stegnoma na konju. Sukajoč z

nova trup s $\frac{1}{2}$ obr. v l., premahne spojini napeti nogi pod l. roko do stoji na tleh z d. bokom pri konju. Dotik s stegnom v opori zadaj znači znižanje, used ali sesed pa izgubo znamke.

Navodila za sodnika.

O kolesu odbočno in odnožno s prehodom velja isto, kakor v začetku 2. sestave o kolesu odbočno in prednožno s prehodom. Kolo odnožno s $\frac{1}{2}$ obr. izvedeno z usedom, znači težko prekinjenje, ako ni bila vsled tega pokvarjena gladkost giba, sicer pa izgubo znamke. Kolo odbočno je izvesti prosto brez drsanja — sicer prekinjenje. Šele po premahu zanožno se sme l. noga opreti na konja. Kolo prednožno sonožno navspred je izvesti z mahom iz kolesa zanožno brez zopetnega oprijema na ročaj in brez drsanja nog v vzpori zadaj — sicer prekinjenje. Used pri tem kolesu, ne da bi se pokvarila gladkost giba, znači težko prekinjenje, če pa se pokvari gladkost, izgubo znamke.

K 4. vaji. Navodila za tekmovalca.

Oprijem. Iz stoji prečno pri hrbtu na levi podolžni strani konja zagrabimo z d. roko zadnji ročaj na vrhu tako, da so obrnjeni prsti k sedlu, palec k hrbtu in telesu. Druga roka se opre na sedlo blizu zadnjega ročaja.

Vaja: Iz stoji prečno (d. bok pri konju) se krepko odrinemo z nogama, se vzpremo na rokah in prenesemo spojini napeti nogi nad konja v položaj zanoženja. Tukaj se odrinemo z l. roko nazaj in obračaje se s $\frac{1}{2}$ obr., oprimemo z l. roko na hrbet. Tako smo dospeli v nizki zamah bočno. Ne da bi se dotaknili s stegni konja, povznesmo d. nogo nad sedlo; sedaj se šele sme dotakniti leva noga konja. Nato se z l. roko krepko odrinemo, zasučemo s $\frac{1}{2}$ obr. v levo nazaj in oprimemo z levo roko na sprednji ročaj. Brez prekinjenja nadaljujemo gib, premahne z d. nogo odnožno naprej pod d. roko. Sledeči premah odnožno nazaj in strigi odbočno so popisani pri 1. sestavi višjega oddelka; smer strigom pa je tu nasprotna. Za konec vaje velja razlaga pri začetku prve sestave višjega oddelka. Oprijem z l. roko nazaj na sprednji ročaj po premahu odbočno ima za posledico izgubo znamke.

Navodila za sodnika.

Premah zanožno sonožno s $\frac{1}{2}$ obr. v vzporo spredaj se ne sme zamenjati s premahom odbočno navzad, pri katerem izvedemo obrat pred konjem in v teku giba; to bi bila druga vaja ter bi imela za posledico izgubo znamke. Used pri kolesu odnožno s $\frac{1}{2}$ obr. — prekinjenje. Vskoki pri strigih — izguba znamke. Oprijem po premahu odbočno zopet na ročaj — prekinjenje.

K 5. vaji. Navodila za tekmovalca.

Običajen oprijem. Vse prvine te sestave smo razložili pri prejšnjih sestavah; spojitve kolesa prednožno sonožno navspred s premahom zanožno sonožno je popolnoma nalična spojitvi istega premaha s prednožno navspred.

Navodila za sodnika.

Obe kolesi odbočno je treba spojitvi brez drsanja nog ob konja — sicer prekinjenje. Vse druge prvine te sestave so navedene že v razlagi prejšnjih sestav.

Krogi.

K. 1. vaji. Navodila za tekmovalca.

Iz mirne vese spredaj — vesa vznosno (brez kolebanja nogi vedno napeti) — zakoleb — s predkolebom vzmik spredaj do prednosa (drže 3 pohodne dobe) — z dviganjem trupa (iz prednosa) stoji na rokah sklecno (3 pohodne dobe) — premet naprej v veso (križ vedno uleknjen), zakoleb

pustimo poteči — s predkolebom vesa vznosno — naupor vzklopno do napetih rok — iz vzpore nagnemo trup naprej in dvignemo nogi ves čas ob uleknjenem križu ter preidemo tako v veso strmoglavo in dalje (vedno uleknjeno) do mirne vese spredaj — odtod se vzpiramo težno soročno, dvigajoč že pri prehodu v sklek nogi do prednosa (preprijem je dopusten, trpi pa vsled tega gladkost izvedbe) — iz prednosa v vzpori se nagnemo polagoma naprej do skleka, preobrnemo v zgibo in zopet dvignemo v sklek in hkratu s prehodom v vzporo pri dovršenem toču mahnemo z nogama nazaj v zamah — nato s predkolebom spadnemo nazaj vedno uleknjeno in skozi veso strmoglavo dovršimo premet nazaj do stoji na tleh.

Navodila za sodnika.

Skrčenje nog ali rok pri prehodu v veso vznosno ima za posledico znižanje znamke; — ako prehaja tekmovalca v vzmik spredaj sklonjeno — znižanje znamke; — ako izvede vzmik do skleka in ga nato doteza v vzporo — znižanje znamke; — ako ne vzdrži stoji na rokah sklecno — težko prekinjenje (nižja znamka); — ako pade nazaj v vzporo izgubi znamko; — naupor vzklopno, izveden v sklek namesto v vzporo — znižanje znamke; — namesto sevleka vzmik naprej — težko prekinjenje; — naupor težno, izveden z rokama menoma namesto soročno — težko prekinjenje; ako dviga tekmovalca nogi v prednos šele iz vzpore — nižja znamka; — ako se skloni pri premetu nazaj — težko prekinjenje.

K 2. vaji. Navodila za tekmovalca.

Iz mirne vese spredaj — vzlek spredaj (skozi prosto veso vznosno) — iz vzpore se s sklekem in zgibo nagnemo vedno ob uleknjenem križu nazaj in naznačimo razovko v vesi spredaj — nato mahnemo z nogama nazaj in odročivši (ob napetih rokah) preidemo z izvinkom naprej v veso vznosno — mahnemo z nogama gor med vrvmi in se vzpremo vzklopno do napetih rok — s predkolebom izvedemo toč nazaj (kakor pri vaji za prvenstvo, toda hitro) — odtod potem spadnemo nazaj v veso vznosno in obenem zanožimo ter s prevratom nazaj, pri katerem uleknemo križ, doskočimo v stoji na tleh.

Navodila za sodnika.

Pri vzleku spredaj nagel prehod z uleknjenim križem v vzporo: nižja znamka; — spad (nazaj) namesto povesa: težko prekinjenje; — sklonjenje trupa pri povesu in razovki v vesi spredaj: nižja znamka; — izvinek naprej v veso zadaj in prehod v veso vznosno, ne pa takoj v veso vznosno: nižja znamka; — naupor vzklopno: glej 1. vajo; — toč nazaj je izvesti skozi sklek in zgibo (ne s padcem v veso vznosno in z vzmikom) — sicer nižja znamka; — prevrat raznožno nazaj je treba, potem ko se spustimo z rokama, izvesti uleknjeno — sicer nižja znamka.

K 3. vaji. Navodila za tekmovalca.

Mirna vesa — vesa vznosno (glej 1. vajo) — z zakolebom izvinek naprej v veso vznosno (glej 2. vajo) — z zakolebom naupor v prednos (glej prvenstvo) — nogi preideta v prednos hkratu s prehodom rok v vzporo — z dviganjem trupa preidemo v stoji na rokah v vzpori — skozi stoji pa le prehajamo ter s premetom naprej vedno z uleknjenim križem preidemo v veso in dalje v zakoleb — s predkolebom izvedemo vzmik spredaj in takoj s predkolebom v vzporo toč nazaj (glej 2. vajo) — iz vzpore se nagnemo polagoma z uleknjenim križem v sklek, v zgibo in veso strmoglavo do razovke v vesi zadaj (3 pohodne dobe) — nato prenesemo težo telesa na eno roko (predlaktje v križu, ne na stegnu)

in se vzpremo praporno v vzporo — odtod se odročujoč spuščamo polagoma, vedno uleknjeno navzdol in skozi razporo, to je, prehajajoč polagoma skozi vodoravni položaj rok, seskočimo na tla.

Navodila za sodnika.

Vesa — vesa vzosno (glej 1. vajo), z zakolebom izvinek naprej v veso vzosno (glej 2. vajo); — z zakolebom naupor v prednos je izvesti do prednosa v vzpori, ne v sklek in nato prehod v vzporo: sicer nižja znamka, — če pade tekmovalc iz stoji na rokah nazaj v vzporo: izgubi znamko; če skloni trup pri premetu: nižja znamka; — vzmik spredaj (glej 1. vajo) — toč nazaj (glej 2. vajo) — povos (nazaj) uleknjeno v razovko v vesi zadaj je izvesti polagoma gladko, enakomerno, sicer nižja znamka; sklonjenje trupa: nižja znamka; — naupor praporno polagoma gladko, ni se usedati na roko, sicer nižja znamka; — pri razpori roki napeti — spuščanje skozi vodoravni položaj rok in seskok: izvedena hitro — nižja znamka.

K 4. vaji. Navodila za tekmovalca.

Iz mirne vese — naupor težno soročno v prednos (nadprijemati dopustno — glej 1. vajo) — iz prednosa v vzpori spustimo polagoma nogi in se hkratu predklanjamo tako daleč, da pridemo v zgibo strmoglavo, odkoder se vedno uleknjeno vzpremo zopet v sklek in vzporo — sevlek (naprej) uleknjeno v veso strmoglavo (glej 1. vajo) — zakoleb — s predkolebom vzmik spredaj (glej 3. vajo) — gibaje se dalje v smeri z vzmikom začetega giba, padamo nazaj do vese vzosno in s sunkom nazaj preidemo z izvinkom nazaj ob napetih rokah v visoki zakoleb, s čimer izdatno pripomoremo h gladki izvedbi sledečega prevrata nazaj raznožno (glej 2. vajo) do stoji na tleh.

Navodila za sodnika.

Naupor težno soročno v prednos (glej 1. vajo) — toč uleknjeno naprej polagoma je izvesti težno gladko, ne s kolebom, sicer nižja znamka — sevlek (naprej) uleknjeno v veso strmoglavo (glej 1. vajo) — zakoleb — s predkolebom — vzmik spredaj (glej 3. vajo) — spad nazaj v veso vzosno — izvinek nazaj ob napetih rokah: drugače nižja znamka — s predkolebom prevrat nazaj raznožno do stoji na tleh; prevrat je izvesti naglo, konec kakor pri 2. vaji — sicer nižja znamka.

K 5. vaji. Navodila za tekmovalca.

Vesa — vesa vzosno — zakoleb — s predkolebom izvinek naprej v veso vzosno — izvinek je izvesti ob napetih rokah, sicer nižja znamka — naupor vzklopno (glej 1. vajo) — razovno brez podpore sevlek (naprej) v razovko v vesi zadaj je izvesti enakomerno, polagoma, telo vedno v vodoravnem položaju; sicer nižja znamka — izvinek nazaj — s predkolebom vesa strmoglavo: križ ostane vedno uleknjen, če skloniš trup: nižja znamka — naupor praporno v prednos (glej 3. vajo) zmik (naprej) v veso vzosno izvedemo iz prednosa tako, da zmerno oddaljimo kroga vsaksebi in preobrnemo trup naprej — nato sunemo takoj naprej in po medkolebu izvedemo iz vese vzosno zadaj premah raznožno naprej z napetima nogama do stoji na tleh.

Navodila za sodnika.

Iz mirne vese spredaj vesa vzosno — zakoleb (glej 1. vajo) — pri predkolebu odročimo in dvigajoč in pritiskajoč trup naprej, preidemo z izvinkom naprej v veso vzosno — naupor vzklopno (glej 1. vajo) — iz mirne vzpore dvigamo telo do razovke brez podpore; v tem položaju (vodoravnem)

spustimo telo med kroge do razovke v vesi zadaj (3 pohodne dobe) — odtod odročivši, spustimo telo uleknjeno nazaj ter preidemo z izvinkom nazaj v veso in dalje, vedno uleknjeno, s predkolebom v veso strmoglavo — naupor praporno (glej 3. vajo); hkratu s prehodom v vzporo dvigamo nogi v prednos — v tem položaju spadnemo naprej v veso vzosno — izvedemo zakoleb in se s predkolebom vrnemo v veso vzosno zadaj (kolena nad glavo), odkoder se nato z nasprotnim kolebom in s tem, da se z rokama krepko pritrzemo in trup predklonimo, premahnemo raznožno naprej do stoji na tleh.

Poljubne vaje.

Poljubna vaja na drogu, ki si jo tekmovalna vrsta določi sama, mora biti primerno težka glede na stopnjo tekme ter sestajati iz koleba, tega in drža. Sestave, ki ne bi ustrezale temu predpisu, ne bodo znakovane.

O njih izvedbi velja isto, kar za obvezne vaje.

Te vaje je treba napisati dvakrat na listih, ki so opremljeni s pečatom Z. S. S. Dopoljejo se tekmovalnim vrstam. Razen vaje je navesti na listu samo geslo na mestu, odkazanem za to; pristavljati ni ničesar, kar bi moglo izdati društvo. Z geslom, ki je zapisano na listu, mora biti opremljen tudi ovoj, v katerega je zalepiti ime dotičnega društva; poslati ga je obenem z vajo tehničnemu odseku Č. O. S. Poljubne vaje oceni komisija, določena za to po vaditeljskem zboru Č. O. S., in zapiše svojo znamko na list. Šele, ko bodo vse vaje ocenjene, se odpro ovoji, da se ugotovi društvo, ki je poslalo vajo. Ako bi bila napisana vaja nerazumljiva, ima komisija pravico, odpreti ovoj, da se pozame z društvom o tem, kako se pravilno glasi vaja.

Vajo je poslati mesec pred tekmo, sicer vrsta, ozir. posamezen tekmovalc ne bo pripuščten k tekmi na poljubnem orodju. Poslanih vaj ni mogoče dodatno preminjati. Znamka za težkost (1—10 točk) se prišteje k znamki za izvedbo vaje pri tekmi sami. Ako se pri tekmi ugotovi, da se izvedena vaja ne sklada z napisano, izgubi tekmovalc število točk za težkost.

Posamezni tekmovalci, kateri zato kot posamezniki tekmujejo, ker je prej razpadla polna vrsta društva ali župe, si morejo izbrati kot poljubno vajo ono, katero si je izbrala in vadila ta vrsta. Ta okolnost pa mora biti potrjena po župnem načelniku na listu, na katerem je napisano besedilo poljubne vaje.

Drugi tekmovalci posamezniki si morajo izbrati za poljubno vajo eno izmed vaj, sestavljenih po tehničnem odseku Č. O. S. in odobrenih po tehničnem odseku Z. S. S.*)

O znakovanju.

Da se znakuje vaja, se mora izvesti cela. Izjemoma se znakuje tudi nedovršena vaja, če je tekmovalc izvedel vsaj pol sestave, pa je vsled tega ni mogel dokončati, ker je padel z orodja. V tem primeru se znakuje izvedeni del brez ozira na to, da je ni dokončal, tekmovalcu pa se šteje samo polovica te znamke. Ta določba velja samo za drog, če bi tekmovalc odletel pri kolebu. Do kam sega polovica vaje, katero je izvesti, v kolikor so vaje na drogu obvezne, se bo določilo v seji sodnikov, ko se izžrebajo vaje; polovico pri poljubnih vajah določi komisija, za njih ocenitev izvoljena po vaditeljskem zboru Č. O. S.

Ako se pri vaji zamenja določena prvina z drugo, četudi se določena prvina potem pripoji, je smatrati to sestavo za drugo, ki se znakuje z ničlo.

*) Te vaje smo objavili v prejšnji številki „Slovenskega Sokola“.

Ako tekmovalac doda kaj, kar ne spada v sestavo, ali izpusti kaj, kar je predpisano, velja isto, kar določa prejšnji odstavek.

Z vskokom, usedom ali dotiko, pa vendar gladko izvedene mete je smatrati pri znakovanju za težko prekinjenje.

Vaje, prekinjene z vskokom, usedom ali z dotiko, se znakujejo z ničlo.

Vaja, prekinjena vsled zgraba za hlače, se znakuje kot lahko prekinjenje.

Zmota v obratu ima za posledico izgubo znamke.

Ako se pri vaji zamenja koleb s tegom ali nasprotno, se znakuje vaja z ničlo.

Napake telesne: skrčene roke, krive noge itd. je pred tekmo naznaniti sodnikom, ki se morajo ozirati na to.

Sicer se pravilno izvedena vaja znakuje po naslednji lestvici:

samo premer vsote točk, dobljenih pri vseh panogah. Pri znakovanju vedenja odločuje tudi obleka telovadcev.

Pri skoku se znakuje kakor izvedba, in to največ s štirimi točkami, tako mera skoka, in sicer tako, da se tekmovalcu k znamki za izvedbo prišteje:

pri skoku v višino:

pti tekmi vrst nižjega oddelka:

za 1·10 m visoki skok 2 točki,

„ 1·20 „ „ „ 4 točke

„ 1·30 „ „ „ 6 točk,

pri tekmi vrst višjega oddelka:

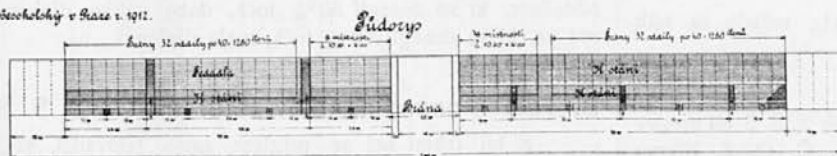
za 1·20 m visoki skok 2 točki,

„ 1·30 „ „ „ 4 točke,

„ 1·40 „ „ „ 6 točk.

Skače se čez tri gumaste vrvice ali trakove, v zgoraj navedenih višinah nad seboj pritrjene; za preskočeno višino velja ona, katere traku se tekmovalac ni dotaknil.

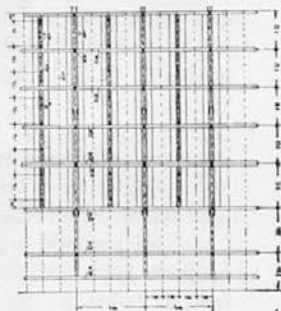
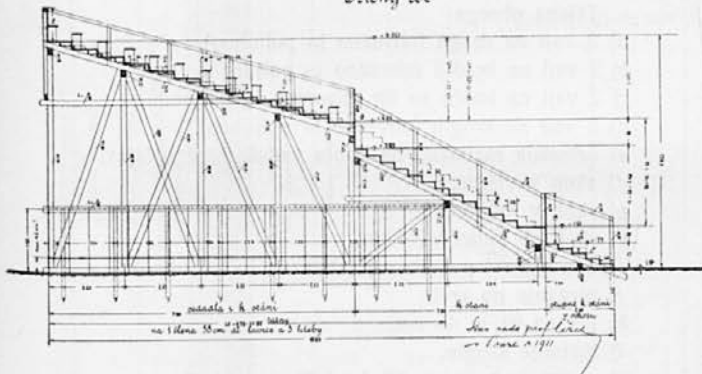
91. Met vesokolobaj v Pragi l. 1912.

Tribuny severni i južni.

Štúdiýoni rozdíljeni míst a záton.

Štúdiýný zlet

Vsesokolski zlet v Pragi l. 1912.: Načrt severne in južne tribune.

Vaja izvedena nelepó	z 1 točko
„ „ zadostno	1—2 točkama
„ „ zadovoljivo	s 4 točkami
„ „ srednje dobro	5—6 točkami
„ „ dosti dobro	7 točkami
„ „ dobro	z 8 „
„ „ jako dobro	9 „
„ „ vzorno	10 „

Za vsako prekinjenje vaje je odšteti za izvedbo do 2 točki, po značaju prekinjenja.

Proste vaje vrst se znakujejo, kar se tiče izvedbe in pravilnosti posameznih vaj, največ z 10 točkami. Dalje se znakuje tudi skupna izvedba z 10 točkami (v tem je obsežno vedenje) in nastop k tem vajam prav tako največ z 10 točkami. Iz vsote točk (za skupni nastop in izvedbo) se bo izračunal premer. Sodnikov bo 7, šest jih bo znakovalo izvedbo posameznikov, sedmi celotno skladnost.

Proste vaje posameznikov se znakujejo samo kar se tiče izvedbe in pravilnosti, z 10 točkami. K tej znamki se še prišteje pri poljubnih prostih vajah znamka za težkost.

Vedenje vrste in vodstvo vrste se znakuje pri vsaki panogi tekme prav tako, največ z 10 točkami, šteje pa se

Dovoljena sta dva skoka; poizkusni in pravi skok. Skok se izvaja iz zaleta z odzivom poljubne noge na 10 cm visoki deski.

Z zaletom se začinja skok.

Za mero, višjo od bližnje nižje in nižjo od sledeče višje, dobi tekmovalac le točke, določene za bližnjo nižjo mero.

Kdor ne preskoči niti najmanjše, za njegovo tekmo predpisane mere, izgubi tudi znamko za zalet, odziv in izvedbo skoka.

Ako želi tekmovalac, se mu lahko znakuje že poizkusni skok in mu potem ni treba več skakati. To željo more sodnikom prijaviti tudi po izvršenem poizkusnem skoku.

Pri metanju kroglice, težke 7·25 kg, se znakuje mera meta pri tekmi vrst višjega oddelka.

za met 8— m daleč z 10 točkami,

„ „ 7·90 „ „ „ 9 „

„ „ 7·80 „ „ „ 8 „

„ „ 7·70 „ „ „ 7 „

„ „ 7·60 „ „ „ 6 „

„ „ 7·50 „ „ „ 5 „

„ „ 7·40 „ „ „ 4 „

za met 7-30 m daleč z 3 točkami,
„ „ 7-20 „ „ 2 točkama,
„ „ 7-10 „ „ 1 točko,
„ „ 7— „ „ 0

Pri tekmi vrst nižjega oddelka:

za met 7— m daleč z 10 točkami,
„ „ 6-90 „ „ 9 „
„ „ 6-80 „ „ 8 „
„ „ 6-70 „ „ 7 „
„ „ 6-60 „ „ 6 „
„ „ 6-50 „ „ 5 „
„ „ 6-40 „ „ 4 „
„ „ 6-30 „ „ 3 „
„ „ 6-20 „ „ 2 točkama,
„ „ 6-10 „ „ 1 točko,
„ „ 6— „ „ 0

Drugače velja vse, kar je povedano o metanju krogle pri tekmi za prvenstvo.

Znamke članov tekmovalne vrste veljajo za njih tekmo kot posameznikov.

Druge določbe.

Vrhno vodstvo tekme ima načelnik Z. S. S. ali njegov zastopnik, določen po tehničnem odseku Č. O. S. Njemu pomaga primerno število rediteljev.

O pritožbah proti odločbam sodnikov, ki jih je podati predsedniku sodniškega zbora, odločuje komisija, sestavljena iz predsednika sodniškega zbora, dveh članov tehničnega odseka Č. O. S. in dveh članov vaditeljskega zbora Č. O. S., ki jih izvoli v prvi svoji seji po razpisu tekem. Proti odločbam te komisije ni priziva. Zavrnitev pritožbe ima za posledico izključenost tekmovalca od nadaljnje tekme.

Priglasitve k tekmam je poslati najkasneje mesec dni pred tekmo tehničnemu odseku Č. O. S.

Na poznejše priglasitve se ne bo mogoče ozirati. Ako ne pride polna vrsta ali posamezen tekmovalac ob določenem času na odkazano mu mesto, ne bo pripuščen k tekmi.

Vsaka vrsta prinese seboj na tekmovališče tabelico, kjer so pravilno napisana imena, starost tekmovalcev, ime društva, župe itd.

Kakor hitro so vrste nastopile, vztrajajo mirno skupaj pod nadzorstvom svojih vodnikov tako dolgo, da je vsa tekma dokončana.

Tekmovališče je pristopno samo tekmovalcem, sodnikom in onim, ki vodijo tekmo.

Telovaditi pred tekmo ali med tekmo na orodju je prepovedano s kaznijo izključitve od tekme. Podobno se kaznuje oni, ki se ne ravna po navodilih vodnika tekme ali rediteljstva.

O popravah.

Poprave so izključene. Da ponovi vajo, se more tekmovalcu dovoliti le v tem primeru, ako bi se orodje med njegovo izvedbo poškodovalo ali podrlo.

O sodnikih.

1. Za vsako orodje sta določena dva sodnika, pri prostih vajah 7 sodnikov; sodniki se med seboj dogovore, kdo ima prevzeti mesto vrhnik.

2. Vsak sodnik sodi sam zase izvedbo tekmovalcev. Ako se znamke ne ujemajo, izračuna vrhnik premer. Znamkovanje je javno, zato naznani sodnik tekmovalcu znamko, ko jo je napisal na tabelico. Vsak prepis in vsako popravo znamke mora na tabelici overiti dotični sodnik.

*) Vaje smo prijavili v prejšnji številki „Slov. Sokola.“

3. Pri vsakem orodju vodi tekmo vrhnik; on čuva, da tekma teče gladko ter da je red med tekmovalci, sprejema pritožbe proti prisojeni znamki in jih takoj naznani pismeno predsedniku sodniškega zbora, ne da se bi prekinila tekma. Tekmovalac se mora takoj, kakor hitro mu je bila znamka naznanjena, pritožiti, drugače se ne upošteva pritožba. Pritožbe mora zbor, določen v čl. 12. splošnih določb, rešiti takoj, ko je vrsta dokončala tekmo na tem orodju.

4. V dvomnih primerih se sodniški odsek po svojem vrhniku obrni za pojasnilo na predsednika sodniškega zbora ali na njegovega namestnika.

Nagrade dobe:

Pri tekmi vrst. Vrste, ki so dosegle 80% vseh doseženih točk: lipov venec s srebrnim zletnim znakom in trakom ter veliko diplomu; vrste s 70%: lipov venec in malo diplomu; vrste s 60% malo diplomu.

Vsi tekmovalci posamezniki v tekmi vrst obeh oddelkov, ki so dosegli 80% točk, dobe veliko diplomu, oni pa, ki so dosegli 70% točk, malo diplomu.

B. Tekma posameznikov za prvenstvo Z. S. S.

K tej tekmi naj se priglasijo samo telovadci, ki jo morejo častno prestatiti. Vršila se bo, če se le priglasijo vsaj 10 tekmovalcev.

Tekma obsega:

- 2 vaji na drogu (obvezno in poljubno),
- 2 vaji na bradlji (obvezno in poljubno),
- 2 vaji na konju na šir (obvezno in poljubno),
- 2 vaji na krogih (obvezno in poljubno),
- veleskok raznožno na konju vzdolž brez ročajev,
- skok v višino,
- skok v daljino,
- skok ob palici v višino,
- dve sestavi prostih vaj (obvezno in poljubno),
- plezanje po vrvi,
- tek na 91 m 45 cm,
- metanje krogle,
- vzpiranje bremena 50 kg težkega oberočno.

O obveznih in poljubnih vajah, katere je izvesti po eno na vsakem orodju, velja isto, kar o obveznih vajah pri tekmi vrst, samo s tem razločkom, da je izvesti obvezno in poljubno vajo na konju na šir le na eno, izvoljeno stran.

Ravno tako velja o poljubnih vajah in o znamkovanju njih težkosti vse to, kar smo navedli pri tekmi vrst.

Obvezne vaje.*)

Drog.

Navodila za tekmovalca.

Kako hoče tekmovalac vzeti koleb, je njemu prepuščeno na voljo. Ko se je z zakolebom vzprl v stojo na napetih rokah, prenese, ne da bi mu bilo treba stojo držati, vso težo telesa na levo roko, na kateri se obrne (pri tem si pomaga z odzivom d. roke) s 1/1 obr. v l., pri tem pa preprime z d. roko v širini ramen od l. roke tako, da dospe v visoki zamah z nadprijemom. Odtod nadaljuje gib z veletočem nazaj ob napetih rokah do vese, odkoder se v visokem predkolebu obrne s 1/1 obr. v l., spusti z d. roko, da obenem, ko vznáša telo v oporo, preprime z d. in takoj na to z l. v nadprijem ter ostane v mirni vzpori spredaj. Razovko v vesi spredaj je vzdržati 3 pohodne dobe. Po prostem prehodu v veso, kjer

se lahko oddahne, se vzpira težno, pri čemer je dovoljeno preprijeti se, izključen pa je prepriem na zapestje. Naupor je izvesti v popolno vzporo v enakomernem gibanju. Odtod vzame tekmovalc koleb z visokim podmetom in se vzpira v zakolebu, kjer v njegovi najvišji točki skloni trup, in vzpirajoč se neprenehoma prenese telo odbočno čez drog brez dotike droga s telesom.

Navodila za sodnika.

Tekmovalc si lahko vzame koleb naskokoma, iz vese ali z zakolebom. Ako je drugače držanje brezhbno, nimajo razni ti načini vpliva na znamko. Ako ni dospel tekmovalc v gladkem kolebu v stojo, ampak se vzpira dodatno iz skleka v vzporo, ali ako se obrne na skrčeni roki — nižja znamka.

Ako ni dospel v stojo in se povrnil v oporo in se trudi odtod z novim kolebom priti v stojo, izgubi znamko sploh. Kriv koleb po obratu, veletoč ob skrčenih rokah znižuje znamko.

Preprijem z l. v nadpr. šele potem, ko se je telo v vzpori dotaknilo droga, znižuje znamko. Spad nazaj ali naprej uniči znamko sploh.

Ako tekmovalc ne vzdrži v uleknjeni razovki, izgubi znamko. Razovka pri neznatno sklonjenem križu znižuje znamko, pri znatno sklonjenem: izguba znamke.

Naupor težno na zapestju: izguba znamke; naupor, v zadnjem stadiju izveden trzoma, znižuje znamko.

Poskok v stran po nauporu trzoma, da telovadec dospe na suho mesto droga, nima škodljivega vpliva na znamko.

Naupor težno in odbočka izvedena razdeljeno: izguba znamke; dotika telesa pri odbočki — težko prekinjenje. Used in sesed — ničla. Padec po doskoku znižuje znamko.

Bradlja.

Navodila za tekmovalca.

Naskok v oporo in način, kako je treba vzeti koleb, sta kakor pri višjem oddelku. Vzporo je izvesti naravnost v razovko, katera naj bo izvedena s kolikor mogoče napetima rokama. Vendar je dopustna tudi razovka s skrčenicima rokama. Drža 3 pohodne dobe. Iz razovke se vračamo s spuščanjem nog v vzporo in dvigajoč nogi naprej, padamo nazaj v veso vznosno med lestvinama. V najvišji točki predkoleba, katerega smo dobili s spadam, se pritrzujemo krepko z napetima rokama naprej, obenem uleknemo energično križ, švigujemo z rokama nad lestvino ter oprimemo z rokama nekoliko nazaj na lestvini prehajajoč v vzporo. Koncema toča dvignemo nogi v prednos. O stoji razovno glej višji oddelk. Iz stoje, kjer smo vztrajali 3 pohodne dobe, spustimo nogi ob napetih rokah v vzporo, zmanjšamo nekoliko dobljeni koleb in izvedemo kolo prednožno sonožno v l., o katerem glej višji oddelk. Pri kolesu prednožno dobljeni koleb zmanjšamo in porabimo za kolo zanožno sonožno v d. nad l. lestvino z obratom v l. z rokama menoma. Pri tem kolesu prenesemo nogi nad d. lestvino, pri čemer se odrinemo z l. roko od l. lestvine in takoj za nogama preprimemo v podprijem bočno na d. lestvini, upognemo obenem križ, da se s stegni ne dotaknemo lestvine, premahnemo nato spojeni nogi pod d. roko not, obračujoč se obenem s $\frac{1}{4}$ obr. v l., in preprimemo z d. roko na sprednjo lestvino v vzporo spredaj, kjer nadaljujemo s predkolebom, dobljenim pri kolesu zanožno, kolo prednožno. O tem glej nižji oddelk. Ravno tako preval razročno in vzporo. Z urnim zamahom vnesemo iz vzpore nogi nad vodoravni položaj in naklonivši se docela na levo roko, na kateri se obračamo s $\frac{1}{4}$ obr. v

l., se odrinemo krepko z d. roko od d. lestvine in, ne da bi trupa sklonili, doskočimo na tla z l. bokom obrnjeni k bradlji.

Red obratov je v tej sestavi obvezen.

Navodila za sodnika.

Ako dospe tekmovalc v stojo sklecno in se šele odtod spusti v razovko: nižja znamka. Ako prehaja po vzpori šele z medkolebom v razovko, izgubi znamko. Nedržana razovka: izguba znamke. Toč izveden v sklek znižuje znamko. Toč v vzporo na lehteh in šele odtod dovršen z vzporo: izguba znamke. Stoja razovno, kolo prednožno sonožno: glej višji oddelk. Ako prekine tekmovalc kolo zanožno sonožno z oporo na eni lestvini, izgubi znamko. Nepotreben medkoleb med kolesom prednožno sonožno in zanožno sonožno in med tem in kolesom prednožno nazaj: izguba znamke. Kolo prednožno nazaj, odsun, preval razročno in vzpora: glej višji oddelk. Sklonjena zanožka znižuje znamko, zanožka zamenjana z odbočko: izguba znamke.

Krogli.

Navodila za tekmovalca.

Iz mirne vese spredaj (priporočamo nadprijemati se, da se tem laže vzdigneš) dvignemo nogi ob uleknjenem križu, pritiskajoč trup nazaj do vese strmoglavu — zgibe strmoglavu, odkoder se dvignemo polagoma vedno z uleknjenim križem v vzporo — odtod se spustimo polagoma v sklek — v razovko v zgibi spredaj — v zgibo strmoglavu — in na način, omenjen pri vzvleku, pridemo zopet v vzporo in polagoma v prednos (drža 3 pohodne dobe) — spuščajoč polagoma nogi nagnemo trup naprej in pridemo z dviganjem trupa razovno brez podpore v stojo na rokah v vzpori — tu vzdržimo 3 pohodne dobe in se potem spustimo polagoma v stojo sklecno — v zgibo in veso strmoglavu — se sklonimo v veso vznosno — nato mahnemo z nogama krepko doli in nazaj in se vzpremo v vzporo — pustimo predkoleb poteči in spadnemo z zakolebom naprej vedno z uleknjenim križem v veso strmoglavu in nadaljujoč koleb v enaki smeri pridemo z izvinkom naprej ob napetih rokah v veso vznosno in sunivši z nogama naravnost navzgor, dospemo z nauporom vzklopno v vzporo, odtod porabimo zakoleb iz naupora vzklopno in izvedemo toč v opori nazaj (kjer se spustimo kolikor možno globoko v zgibo spredaj) — nadaljujemo v isti smeri gib in spadnemo nazaj v veso vznosno, takoj raznožimo, se pritrzujemo z rokama in pridemo s prevratom nazaj v stojo na tleh.

Navodila za sodnika.

Vzlek spredaj je izvesti z uleknjenim križem že v vesi spredaj, sklonjeni trup: nižja znamka — toč polagoma uleknjeno nazaj — ako pade tekmovalc naglo nazaj: nižja znamka — ako sklene trup, pravtako: nižja znamka — prednos — razovno brez podpore stoja na rokah v vzpori (drža!) — ako ne vzdrži tekmovalc v stoji na rokah (3 pohodne dobe), ima to za posledico znižanje znamke — ako pade iz stoje nazaj v razovko in se iznova pritegne: težko prekinjenje — sevlek v veso strmoglavu, ako je izveden hitro: nižja znamka — vesa vznosno — z zakolebom naupor takoj v vzporo — ako se vzpira iz globokega skleka: nižja znamka — izvinek naprej v veso vznosno ob napetih rokah — naupor vzklopno do napetih rok: sicer nižja znamka — toč nazaj je izvesti na ta način, da ostanejo boki med krogoma — ako pade tekmovalc niže ali pa dokonča toč v skleku: znižanje znamke — spad (nazaj) v veso vznosno in prevrat nazaj raznožno je izvesti gladko in hitro, podobno kakor pred njim toč: sicer nižja znamka.

Konj.

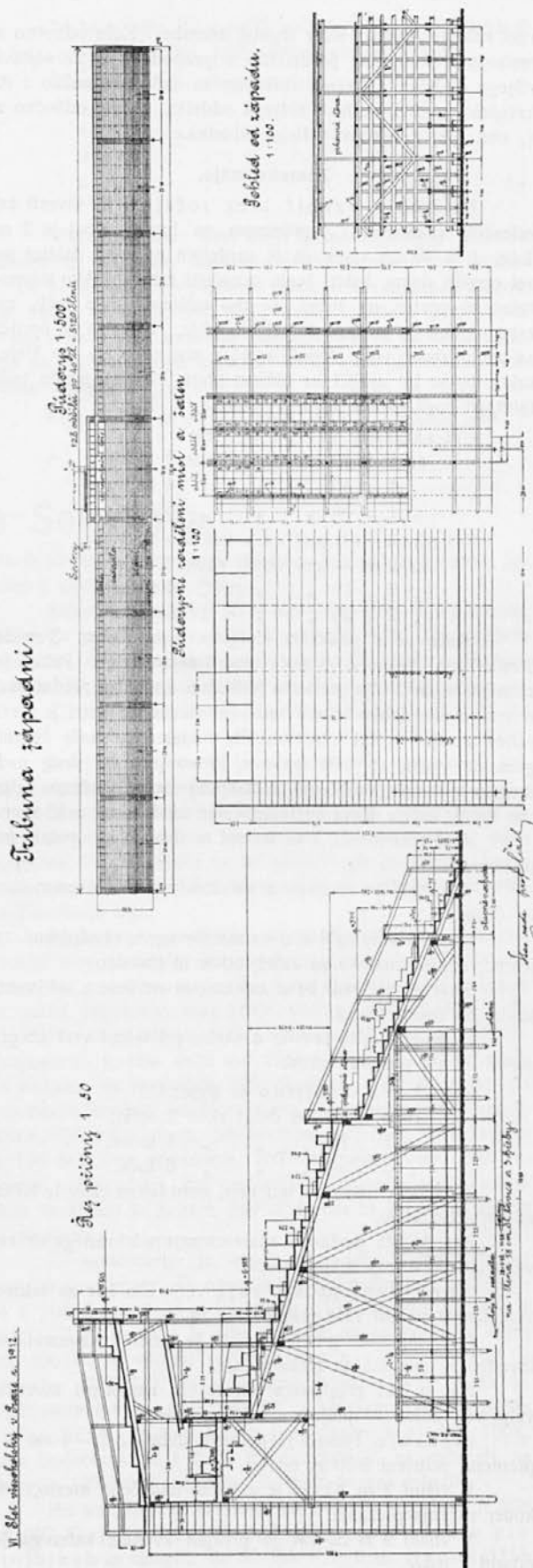
Navodila za tekmovalca.

Oprijem: navaden na ročajih.

Vaja: Po naskoku v vzporo premahnemo z d. nogo ven. Odtod se ne povrnemo s premahom odnož. z d. nazaj v vzporo spredaj, ampak ko dobimo s premahom zadosten koleb, in puščajoč težo telesa na d. roki, spojimo l. nogo z desno, se odrinemo obenem krepko z levo roko in preprimemo ž njo na hrbet. Tako preidemo z uleknjenim križem do lepega zamaha prečno. Iz tega prehodnega položaja ne pada trup s $\frac{1}{2}$ obr. v vzporo spredaj na zadnjem ročaju in hrbtu, ampak z odzivom l. roke in s hitrim sklonom trupa izvedemo obenem s $\frac{1}{2}$ obr. v d. tudi premah prednožno z desno v vzporo jezdno na zadnjem ročaju. Z oprijemom l. roke na hrbet prenesemo tudi težo telesa na to roko, z d. nogo pa nadaljujemo nepretrgoma gib, pri čemer tudi d. roka preprime po premahu z d. nogo nazaj v običajni prijem. Ko tako gladko izvedemo kolo prednožno, vzemamo tudi potrebni koleb za sledeči premah odbočno, ki mu mora pomagati tudi krepk odziv z l. roko in l. nogo, zakaj z l. roko se ne dotaknemo več hrbita. Teža telesa počiva edino na d. napeti roki. Nadaljujoč gib, ki smo ga začeli s premahom odbočno, se zasučemo s $\frac{1}{2}$ obr. v d. nad sedlo, premahnemo spojeni napeti nogi čez sprednji ročaj, ki ga takoj, ko sta nogi prišli čezenj, oprimemo z l. roko z navadnim prijemom. Tukaj se zasučemo z novim $\frac{1}{2}$ obr. v d., ne da bi prekinili giba ali pa se dotaknili s stegni konja in s premahom odbočno v d. nazaj pod d. roko, ki premeni pri tem obrnjeni prijem v navaden nadprijem, preidemo v prosto vzporo spredaj na ročajih na levi podolžni strani konja; stegna pa se zopet ne dotaknejo konja, ampak premahne d. noga prednožno pod l. nogo in l. roko v sedlo, da dokonča takoj s premahom odnožno z d. nazaj kolo prednožno. Mah iz kolesa prednožno z d., katerega še pomnožimo z odzivom l. stegna, porabimo, spojivši obe napeti nogi, k sledečemu kolesu, ki mora biti izvedeno brez dotike s stegnoma v opori zadaj. Mah iz prvega kolesa odbočno porabimo k sledečemu kolesu. Premahnemo torej spojeni nogi pod l. roko (ne da bi se dotaknili s stegnoma v opori spredaj), s katero pa ne oprimemo tam, kjer se navadno držimo, ampak nekoliko dalje nazaj, puščajoč tako prostor za d. roko, ki po dokončanem drugem premahu nazaj ne oprime več nazaj na zadnji ročaj, ampak naravnost na sprednji ročaj pred l. roko. Ta pa oprime na vrat, kjer pa ne vztraja, ampak se samo krepko odrine. Brez dotike, s stegnoma v opori spredaj izvršimo nato premah odbočno v l. in spojeno ž njim kolo prednožno z d. navspred na nalični način kakor v začetku te sestave isto kolo, toda sonožno po premahu odbočno na zadnjem ročaju in hrbtu. Vzdržujoč pri tem kolesu dobljeni koleb, prenesemo s premahom odbočno v l. spojeni nogi nad hrbet, se odrinemo krepko z d. roko od sprednjega ročaja, sukajoč se s $\frac{1}{2}$ obr. v d. oprimemo za nogama z d. roko na hrbet in premahnemo, ne da bi prekinili koleba, nogi pod l. roko, na kateri smo izvršili obrat, do stoje na tleh, s hrbtom obrnjeni k desni podolžni strani konja.

Navodila za sodnika.

Premah zanožno sklonjeno je druga vaja: izguba znamke. Ustavljanje v vzpori jezdno na hrbtu brez novega koleba: prekinjenje, z novim kolebom: izguba znamke. Oprijem z l. roko na hrbet po premahu odbočno: prekinjenje. Ustavljanje v vzpori zadaj pri kolesu prednožno sonožno navspred: prekinjenje, ako za nadaljevanje tekmovalca ni

Vsesokolski zlet v Pragi 1. 1912. Načrt zahodne tribune.

vzel novega koleba, sicer izguba znamke. Kolo odbočno s prehodom = kolesu prednožno s prehodom v 2. sestavi višjega oddelka. Premah odbočno in kolo prednožno z d. navspred glej 3. sestavo nižjega oddelka. Kolo odbočno s $\frac{1}{2}$ obr. glej 1. sestavo višjega oddelka.

Znamkovanje.

Na konju vzdolž brez ročajev je izvesti en veleskok raznožno z oprijemom na hrbet. Konj je 2 m dolg, 1 m 40 cm visok in je razdeljen po svoji dolžini na pet enakih delov, kateri bodo označeni z barvo. Ako tekmovalac ni oprijel na hrbet, se mu odšteje toliko točk, na katero polje je oprijel, števisi od hrbita. Kdor se je oprijel na mejo dveh polj, četudi samo z eno roko, se mu šteje, kakor bi se bil oprijel na nižjem polju. K vaji spada tudi zalet, ki bodi gladek in neprekinjen.

- Pri skoku v višino se šteje
  - za 1 m 30 cm visoki skok 2 točki,
  - „ 1 „ 40 „ „ 4 točke,
  - „ 1 „ 50 „ „ 6 točk.

- Pri skoku ob palici v višino se šteje
  - za 2 m — cm visoki skok 2 točki,
  - „ 2 „ 10 „ „ 4 točke,
  - „ 2 „ 20 „ „ 6 točk.

Skače se s palicami, dolgimi 2 m 50 cm, 3 m in 3 m 50 cm, kakor si jo hoče izbrati tekmovalac. Palico je zabadati v tla. Način preskoka (odbočno, zanožno, prednožno) si tekmovalac lahko izbere sam. Pri skoku ob palici je vreči palico nazaj. — Pri obeh skokih v višino se skače čez tri gumaste vrvice ali bele trakove, ki so pritrjeni drug nad drugim v merah, določenih za tekmo; za preskočeno velja ona mera, katere traka se tekmovalac ni dotaknil s telesom.

Vsak tekmovalac sme izvesti le dva skoka: poizkusni in obvezni.

Vsi skoki se izvajajo z naletom z odzivom enonožno na deski.

Kdor ni preskočil niti najmanjše mere, predpisane za tekmo, izgubi znamko za zalet, odziv in izvedbo.

Skok se začinja že z zaletom in ne šele z odzivom, kakor pri prosti tekmi.

O drugem glej pravila o skoku pri tekmi vrst ali pri prosti ali pri posebni tekmi.

- Pri skoku v daljino se šteje:
  - za 4 m 50 cm dolgi skok 2 točki,
  - „ 4 „ 80 „ „ 4 točke,
  - „ 5 „ — „ „ 6 točk.

Za višino, višjo od teh mer, dobi tekmovalac le točke za najbližjo nižjo.

Kar se tiče možnosti znamkovanja poizkusnega skoka, velja isto kakor za tekmo vrst.

Za obvezne proste vaje velja isto kar za tekmo vrst. Izvaja pa jih vsak tekmovalac za se.

Pri poljubnih prostih vajah je prišteti znamki za izvedbo še znamko za težkost vaje.

Kar se tiče priglasitve teh vaj in napak pri izvedbi, velja vse, kakor za poljubne vaje na orodju.

Plezanje. Plezati je po vrvi, debeli $3\frac{1}{2}$ —4 cm v premeru, pritrjeni 9·30 m od tal.

V višini 2 m 30 cm je z barvo označeno mesto, odkoder začenja plezanje.

V višini 9 m 30 cm je pritrjen zvonec, katerega je udariti z roko.

Znamkovati je samo hitrost. Deset točk dobi, kdor pripelza do predpisane višine v 11 sekundah. Za vsaki $\frac{2}{5}$ sekunde, katere tekmovalac potrebuje več, izgubi tekmovalac 1 točko. To pa samo do 13 sekund. Od 13 sekund dalje se odšteje za vsako $\frac{1}{5}$ sekunde 1 točko.

Kdor predpisano višino prepleza pravilno, dobi za

11 sekund	10 točk
11 $\frac{2}{5}$ „	9 „
11 $\frac{4}{5}$ „	8 „
12 $\frac{1}{5}$ „	7 „
12 $\frac{2}{5}$ „	6 „
13 „	5 „
13 $\frac{1}{5}$ „	4 točke
13 $\frac{2}{5}$ „	3 „
13 $\frac{3}{5}$ „	2 točki
13 $\frac{4}{5}$ „	1 točko
14 „	0 točk.

Plezati je z rokama menoma brez sklepa z napetima nogama. Način plezanja navzdol je tekmovalcu na voljo. Krčenje in suvanje nog ni dopustno in razveljavi tekmo.

Na povelje „ena!“ naskoči tekmovalac v veso, ter se oprime tam, kjer je vrv zaznamovana z barvo, na „dve!“ začne plezati. Zgoraj udari tekmovalac na zvonec.

Tek je določen na daljino 91·45 metrov po ravnem tekališču.

Znamkuje se hitrost, in sicer dobi 10 točk, kdor je pretekel to daljino v 12 sekundah. Za vsako $\frac{1}{5}$ sekunde, katero tekmovalac potrebuje več, izgubi 1 točko. Dobi torej, kdor preteče pot v

12 sekundah	10 točk
12 $\frac{1}{5}$ „	9 „
12 $\frac{2}{5}$ „	8 „
12 $\frac{3}{5}$ „	7 „
12 $\frac{4}{5}$ „	6 „
13 „	5 „
13 $\frac{1}{5}$ „	4 točke
13 $\frac{2}{5}$ „	3 „
13 $\frac{3}{5}$ „	2 točki
13 $\frac{4}{5}$ „	1 točko
14 „	0 točk

O tekališču in o načinu teka velja vse, kar velja za posebno tekmo.

Meta nje krogle, težke 7·25 kg iz kroga s premerom 2·3 m in zvišanega 5 cm od tal, iz poljubnega položaja in s poljubno roko. Zagnati je kroglo samo z eno roko. Velja met, pri katerem tekmovalac ni izstopil iz kroga niti se dotaknil z roko tal pred krogom. Kroglo dvigniti nad ramo je dopustno z obema rokama, zagnati pa je kroglo samo z eno roko. Meri se s trakom od znaka prvega padca krogle do oboda kroga v premi smeri proti sredi.

Znamkuje se meta in sicer dobi 10 točk, kdor zažene kroglo 9 m daleč. Za vsakih 10 cm, za katere jo je tekmovalac vrgel bliže, izgubi 1 točko

Tekmovalac dobi torej za met

9— m daleč	10 točk
8·90 „	9 „
8·80 „	8 „
8·70 „	7 „
8·60 „	6 „
8·50 „	5 „
8·40 „	4 točke
8·30 „	3 „

8·20 m daleč	2 točki
8.10 " "	1 točko
8— " "	0 točk

Za dviganje bremena je določen 50 kg težek roček.

Vzpira se iz predklona in predročnja v poljubni stoji z nadprijemom in ob napetih nogah.

- do vzklopa in skrčenih rok — roček do ramen,
- v vzročnje — roki napeti,
- nazaj do skrčenih rok,

d) v predklon in predročnje tako daleč, da se dotakne roček traku, ki je napet 10 cm od tal.

Za uspešno izvedbo ki more biti znamkovaná, je šteti, če se vzpre breme v vzročnje pri napetih rokah in nogah.

Upogibanje kolen, vzpenjanje in drža (počivanje) v kakšnem položaju se šteje za napako; če se to ponovi 3 krat, končajo sodniki tekmo, ako so prej tekmovalca 2 krat opozorili na to. Dviganje bremena z vzmetom se ne znamkuje.

10 točk dobi, kdor roček dvigne petkrat. Kolikorkrat dvigne roček kdo manj, tolikokrat izgubi po 2 točki.

Dobi torej, kdor dvigne roček

5 krat	10 točk
4 " "	8 "
3 " "	6 "
2 " "	4 točke
1 " "	2 točki

Nagrade dobe: Prvi trije tekmovalci lipov venec s trakom in srebrnim znakom, veliko diplomu in kolajno Č. O. S., na kateri bo vdolbeno njegovo ime in uspeh njegov. Vsi drugi, ki so dosegli 80% vseh dosežnih točk: lipov venec s trakom in srebrnim monogramom in veliko diplomu. Oni pa, ki so dosegli najmanj 70% vseh dosežnih točk: veliko diplomu.

Priglasiti se je do 27. maja 1912. (Konec prih.)

Iz slovanskega Sokolstva.

Predsedstvo Zveze slovanskega Sokolstva je razposlalo poslanico:

„Slovansko Sokolstvo je v seji širjega predsedstva svoje zveze na Dunaju dne 20. decembra 1911 uvaževalo, da o namenu in težnjah Sokolstva, bodisi zaradi neumevanja, bodisi tudi iz slabega namena vladajo mnogoteri nepravni nazori, in proglašajo, da po jasnem namisleku Tyrševem vse prizadevanje Sokolstva teži na vsestranski razvoj slovanskih narodov na podlagi telesne zdravosti in moči. V tem zmislu je prevzelo Sokolstvo skrb za razumno in vsestransko vzgojo mladine, dopolnjevano s plemenitenjem in izobraževanjem npravne njene bitnosti. V njegovem poslanstvu se mora zategadelj zreti čista kulturna naloga z absolutno izključitvijo vseh stranskih namenov, zlasti kakršnegakoli politiziranja ali zasledovanja strankarskih koristi gotovih razredov ali strank v svojih narodih. Zato zahteva slovansko Sokolstvo priznanje upravičenosti in neskračen razvoj svojih vrst v vseh deželah, kjer prebiva slovansko ljudstvo, in to v prid človečnosti in kulture, protestujoč proti vsakemu prizadevanju, ki se trudi njegovo delo onemogočiti z nepravim slikanjem njegovega delovanja in končnih namenov. Za predsedništvo Zveze slovanskega Sokolstva: Dr. Scheiner, starosta; Dr. Novotný, tajnik.“

Vsesokolski zlet v Pragi 1. 1912.

Zletno predsedstvo: starosta br. dr. Josip Scheiner, njegova namestnika br. dr. Jan Podlipný in br. Franta Mašek, tajnik br. dr. Karol Heller, njegov namestnik br. Ot. Herman, I. blagajnik br. Eda Waraus, II. blagajnik Jaroslav Prokop, knjigovodja Ludvig Ambrož, zapisnikarja brata dr. Franta Kadeřábek in V. Šimák.

Predsedniki posameznih odsekov so: tehničnega br. dr. Jindra Vaníček, ženske komisije s. E. Roudná, stavbnega odseka Ludvik Čížek, tajniškega br. Franta Mašek, finančnega br. Franta Filip, zabavnega br. Karol Müller, stanovanskega br. Václav Kolátor, železniškega br. Anton Chroust, tujskega br. dr. Josip Scheiner, zdravstvenega br. dr. K. Beneš, gospodarskega br. V. Steinhauer in razstavnega br. K. Vaníček.

Slavnostni izprevod se vrši 30. junija. Prične se v Kraljevih Vinogradih, odkoder pojde po vseh glavnih praških

ulicah na Staromestni trg. Tam se pokloni celokupno Sokolstvo zlati slovanski Pragi.

Sokolske konjice bo v izprevodu 200—300 jezdecev. Nastopijo tudi na telovadišču. Proizvajali bodo vaje na štirih jahališčih, ki bodo nalašč za to napravljena na ogalih telovadiščah. Na vsakem koncu bodo izvajali jezdec drugačne vaje.

Zletni odznak je naredil profesor Sucharda. Umetniška plaketa je in ima napis „Zlet Sokolstva — Praha 1912“.

Sokolska razstava bo otvorjena 16. majnika v pritičju staromestne mestne hiše.

Slavnostno odkritje spomenika Fr. Palackemu se vrši obenem z zletnimi slavnostmi v ponedeljek 1. julija dopoldne. Pri tej priliki ne bo nikakšnega posebnega izprevoda, ampak se omeji vsa slavnost le na odkritje spomenika na Palackega trgu.

Finančno vprašanje — kritje zletnih stroškov. Zadnjič smo poročali, da znaša zletni proračun 649.700 K. Danes naj razložimo na kratko, kako si izkuša finančni odsek že sedaj zagotoviti vsaj kritje večjega dela stroškov. Pri zletnih razglednicah računa na kosmati dobiček 20.000 K. Razposlanih je bilo dalje več tisoč podpisnih pol. Prošnje za podporo so razposlali 129 okrajem, 1600 občinam, 69 županskim uradom na Moravskem, 33 bankam, 167 hranilnicam, 859 posojilnicam, 380 obrtnim podjetjem, 48 državnim in 136 deželnim poslancem, 100 veleposestnikom, 289 županom večjih občin, 203 profesorskim zborom, 1074 sokolskim društvom in župam, 380 društvom in družbam ter 150 zasebnikom.

Za subskripcijo je odprt račun pri „Ustřední banky českých spořitelén“, za naročila in druge denarne pošiljatve pa v poštini hranilnici z naslovom „VI. vsesokolski zlet v Pragi 1912“. Dosedaj je bilo vpisanih na subskripciji nekaj nad 100.000 K, vštévši subvencijo praške občine v znesku 80.000 K in državno podporo iz fonda za tujski promet v znesku 10.000 K; prispevala je občina mesta Kladna 200 K, društvo hišnih gospodarjev v Kladnu 100K, župa budečeska 50 i. t. d. Pri subskripciji so računali na okroglih 120.000 K; najbrže jih bodo komaj nabrali.

Pri vstopnini računajo na 260.000 K (l. 1907 je bilo 160.000 K), pri zabavnih podjetjih, gostilniških pristojbinah in drugod do 32.000 K i. t. d. Nepokritih

je pa še 218.476 K. — Ta znesek se bo moral kriti iz prejemkov za zletno legitimacijo, ki so proračunjeni približno na 210.000 K. Za zletno legitimacijo mora plačati vsak član 7 K; za telovadce, ki se udeležijo oba dni prostih vaj, se vrne župam po 2 K, tako da velja za te legitimacije le 5 K, to pa samo, ako ne konča zlet z deficitom. — Med zletne prejeme se šteje nadalje dobiček jubilejne legitimacije, uvedene po vseh čeških sokolskih društvih, kos po 10 vinarjev. Potem izdajo 50 in 100 kronske diplome za omizne družbe, uradništvo in delavstvo, ki bi nabrali po 50 ali 100 kron. Prvo tovrstno zbirko so že izročili praški magistratni uradniki obrtnega referata II. B. in tako pridobili prvo jubilejno stokronsko diplomu.

Cene vstopnic. Zaznamkov na vstopnice ne sprejemajo, zato so pa vstopnice, kupljene pred majem, cenejše. Permanentne vstopnice za vse zletne priredbe (stojišče na ograjeni tribuni) stane 10 K, po 2. majniku 13 K. Druge cene za I. in II. dan so: stojišče na tribunah 3 K (po 2. maju 4 K), sedeži po 6 in 8 K (po 2. maju 8 in 10 K), naslanjači po 12 K (pozneje 15 K), lože s 6 sedeži 240 K (pozneje 300 K) in z 8 sedeži po 320 K (pozneje 400 K). Društvene vstopnice za stojišče bodo prodajali do 2. maja po 2-50 K, vstopnice za otroke po 2 K (pozneje po 2-50 K). Tretji zletni dan bodo cene polovične.

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Slovenska sokolska zveza.

Posebni vlak v Prago k zletu, prirejen po S. S. Z., bo odhajal dne 26. junija 1912

iz Ljubljane z juž. kolodvora ob	3:50	popoldne
iz Ljubljane drž.	3:54	„
iz Vižmarij	4:04	„
iz Medvod	4:13	„
iz Škofje Loke	4:26	„
iz Kranja	4:43	„
iz Podnarta — Kropce	5:05	„
iz Radovljice	5:25	„
iz Lesec	5:36	„
z Javornika	5:54	„
z Jesenic	5:59	„

Pogoj je, da se morajo vsi udeležniki vrniti zopet s posebnim vlakom v Ljubljano.

Vozne cene tja in nazaj so:

	II. razr.	III. razr.
Ljubljana juž. kolodvor	45:40	28—
„ drž.	45:40	28—
Vižmarje	45:40	28—
Škofja Loka	44:40	27:40
Kranj	43:80	27—
Radovljica	42:80	26:40
Javornik	42:20	26:20
Jesenice	42:20	26:20
Celovec	39:40	24:60
Sv. Mihael	31:20	19:60

Novomeška sokolska župa.

Občni zbor Novomeške sokolske župe se je vršil dne 19. marca 1912 ob prisotnosti zastopnikov društev v Novem mestu, Trebnjem, Mokronogu in Št. Janžu. Br. starosta

opozarja v svojem otvoritvenem nagovoru na težkoče, ki jih povzroča oddaljenost posameznih župnih društev in želi, da bi se za Belokrajino ustanovila posebna sokolska župa. Poudarja tudi potrebo, pridobiti čim več obrtnega in trgov. naraščaja. S posebnim naglasom pozivlja k sokolski disciplini. Poročila župnega tajnika, načelnika in blagajnika se odobre. Dohodkov je imela župa 696 K 16 vin., izdatkov pa 387 K 31 vin., prebitka torej 308 K 75 vin. V predsedstvo se z vzklikom izvolijo za starosto br. dr. J. Schegula, za I. podstar. br. Dako Makar, za II. podstar. br. Viljem Tomic, za načelnika br. Fr. Gregorc, za tajnika br. Ljud. Papež, za blagajnika br. Rado Jeglič, za zapisnikarja br. Viktor Kozina, za namestnike bratje Ignacij Klinc, Drag. Jevšček in Alojzij Glušič, za preglednika računov brata Fran Sajovic in doktor Celestin Jelenc, za odposlanca v odbor „Slov. sok. zveze“ brat Fran Gregorc, za namestnika br. dr. J. Schegula. — Letošnji župni zlet se vrši 4. avgusta v Novem mestu ob 25 letnici novomeškega Sokola. Načelno se sklene, stopiti v družbo žup, ki bi izdajale „Sokolski vestnik“. List naj bi dobivali vsi načelniki, vaditelji in telovadci brezplačno, plačala bi ga župa. Član redakcijskega odseka naj bi bil za tekoče leto br. župni starosta. Župni prispevki se zvišajo glede na list od 40 vin. na 60 vin. na leto. Zleta sok. župe „Zrinski“ v Karlovcu se župa kot taka ne udeleži, pozivlja pa posamezna župna društva, da se ga udeležijo v čim večjem številu. Br. Fr. Gregorc opozarja na nedostatek discipline v župnih društvih. Ne odzivajo se pozivom župnega predsedstva in vaditeljskega zbora, ne pošiljajo poročil in statističnih podatkov. Br. blagajnik opozarja na dolžnost društev, redno pošiljati župne in zvezne prispevke. Župnemu predsedstvu se naroča, pozvati župna društva, da redno izpolnjujejo svoje dolžnosti.

Književnost.

Bratom pisateljem! Slovenski sokolski koledar za l. 1913 izide o priliki petdesetletnice slovenskega Sokolstva v razširjeni jubilejni izdaji. Uredništvo vabi vse brate sokolske pisatelje k sodelovanju. Vposlani članki se morajo več ali manj tikati razvoja slovenskega Sokolstva (zgodovinski članki v idejnem, organizacijskem, telovadno-strokovnem oziru i. t. d.). Izvolite jih poslati uredništvu „Slovenskega sokolskega koledarja“ v Kranj najpozneje do 1. julija 1912. Uporabne članke, za katere ne bi bilo v koledarju več prostora, priobči „Slovenski Sokol“.

Nov župni vestnik. Celjska sokolska župa je začela izdajati „Vestnik Celjske sokolske župe“. Želimo mu najboljši uspeh.

Dr. Ljudevit Pivko: Telovadne igre. Prvi del. Te igre, objavljene v lanskem letniku „Slovenskega Sokola“, je izdal Mariborski Sokol v priročni obliki. Naj bi našle mnogo kupovalcev.

Mačevanje. Napisal dr. Franjo Bučar. Cena 80 vin. Knjižica je izšla kot XVIII. zvezek hrvaške sokolske knjižnice. Zanimala bo tudi slovenske Sokole.